

Virové infekce obecně a DNA viry

MUDr. Petr Hubáček, Ph.D.

Ústav lékařské mikrobiologie
Klinika dětské hematologie a onkologie,
Fakultní Nemocnice Motol a 2. lékařské fakulty UK

Co je virus?

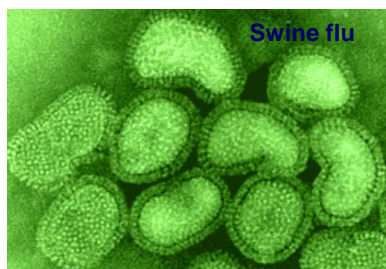
Jsou submikroskopické částice, složené z nukleové kyseliny a bílkovin, infikující a reprodukcují se v buňce.

Pomnožení viru probíhá pouze v infikované buňce.

Viry neobsahují translační systém, tvořený z ribozómů a z transferových RNA, který je pro syntézu proteinů nezbytný. Proto syntéza virových proteinů může proběhnout jen s použitím translačního systému hostitelských buněk organismů, jako jsou bakterie, živočichové a rostliny.

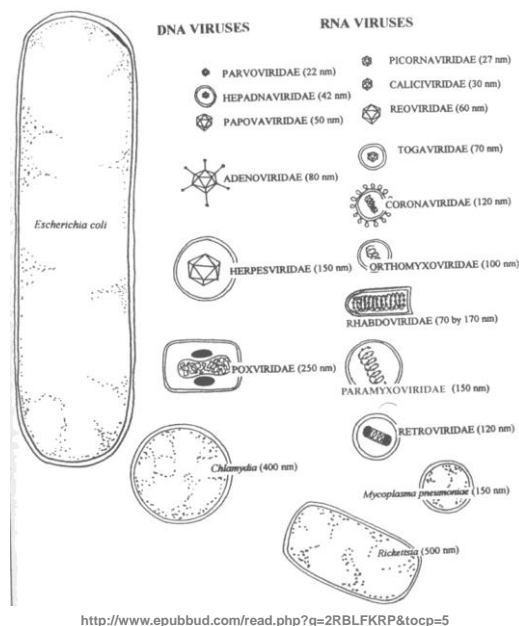
Některé viry, např. poxviry, herpesviry nebo rabdoviry obsahují enzymy uplatňující se při virové reprodukci uvnitř svých virionů.

Virion je kompletní zralá virová částice schopná infikovat buňku.

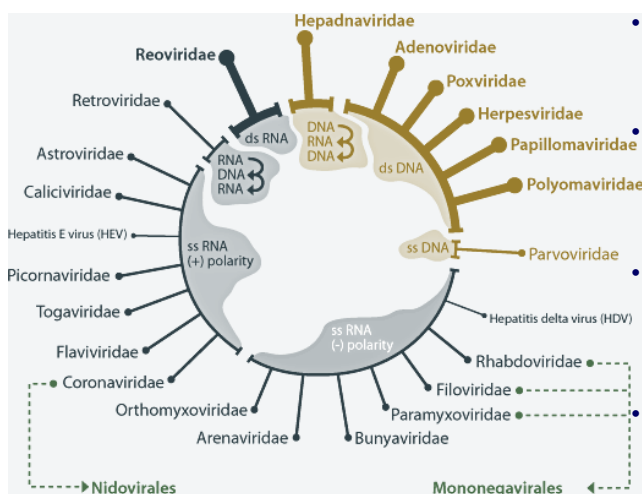
Život je boj.

Jak vypadají?

- Různá symetrie kapsidy – nejčastěji icosahedrání
- Mohou být balené i neobalené
- Důležité jsou na viru povrchové molekuly určující buněčné receptory pro vazbu a tím jednotlivé typy buněk, případně druhy hostitelů.

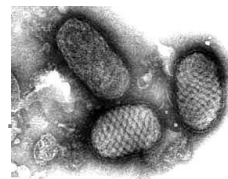
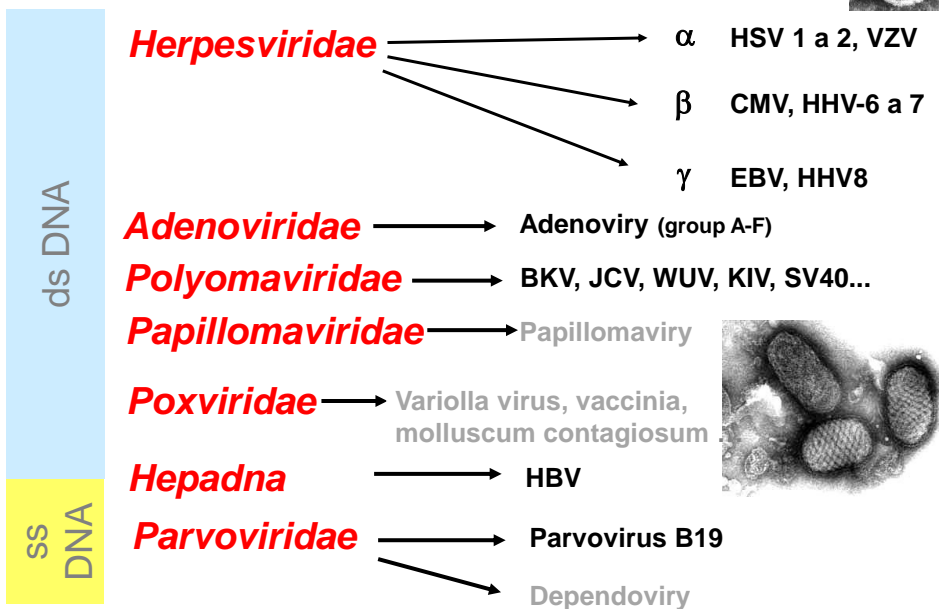
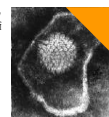
Jak vypadají?

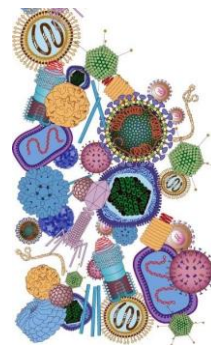
- Kódující NK může být ss i ds DNA a RNA
- Velikost genomu se pohybuje řádově od 3 kB až po ≈ 200 kB
- Genom může být segmentovaný i nesegmentovaný
- Lineární i cirkulární

DNA viry

<http://www.nlm.nih.gov/bsd/astander/party322.jpg>

Rovnováha u (imunosuprimovaného) pacienta

Imunitní systém
(imunosupresivní léčba, chemoterapie, ...)

Patogeny
Regulované lymfocyty – viry, mykózy

Vyšetřovací metody ve virologii

- Mikroskopické **Přímá detekce**
- Kultivační
- Průkaz antigenu
- Průkaz nukleové kyseliny

- Průkaz protilátek
- (Příznaky onemocnění)

Nepřímá detekce

Příznaky nemoci

Klinické příznaky vedoucí k podezření na virovou infekci (poliomyelitida) byly poprvé popsány 3 700 let př. n. l. v Egyptě.

Typické příznaky jsou například u:

- varicelly
- zosteru
- plně rozvinuté IM
- papillomavirové infekce (bradavice)
- u HHV-8 a dalších virových infekcí

DNA VIRUSES

Poxviridae

Herpesviridae

Adenoviridae

Papovaviridae

Parvoviridae

REVERSE-TRANSCRIBING VIRUSES

Hepadnaviridae

Retroviridae

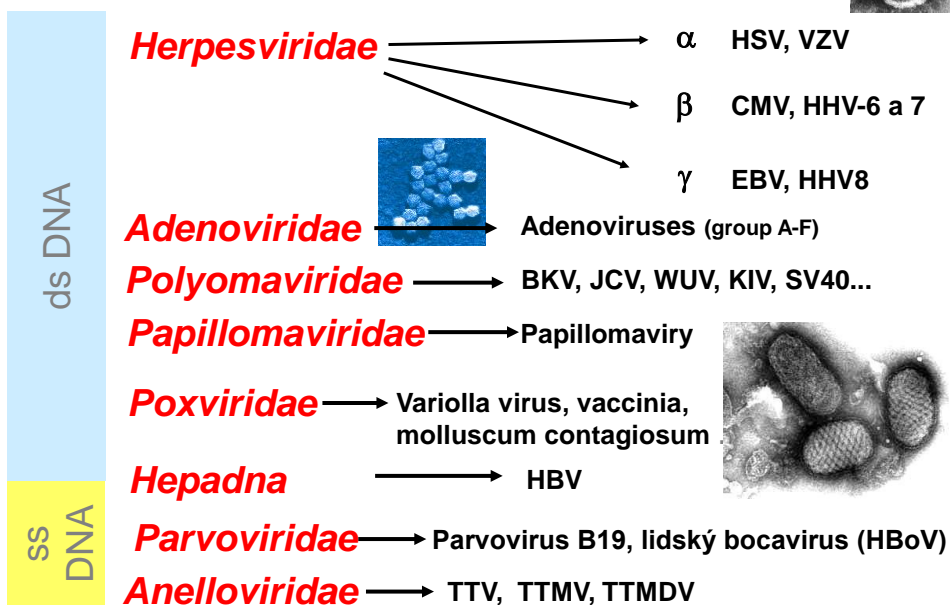
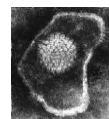
Proč DNA viry?

Indikativní onemocnění pro klasifikaci HIV infekce jako rozvinutého onemocnění AIDS (kritéria SZO):

1. pneumocystová pneumonie
2. toxoplazmová encefalitida
3. ezofageální, tracheální, bronchiální nebo plicní kandidóza
4. **chronický anální herpes simplex nebo herpetická bronchitida, pneumonie nebo ezofagitida**
5. **CMV retinitida**
6. **generalizovaná CMV infekce (kromě jater a sleziny)**
7. **progressivní multifokální leukoencefalopatie**
8. recidivující salmonelová bakteriémie
9. recidivující pneumonie v průběhu 1 roku
10. chronická intestinální kryptosporidióza
11. chronická intestinální isosporóza
12. extrapulmonální kryptokoková infekce
13. diseminovaná nebo extrapulmonální histoplazmóza
14. diseminovaná kokcidioidomykóza
15. tuberkulóza
16. diseminovaná nebo extrapulmonální atypická mykobakteriíza
17. **Kaposiho sarkom**
18. **maligní lymfomy (Burkittův, imunoblastický a primárnícerebrální lymfom)**
19. invazivní karcinom děložního hrdla
20. HIV encefalopatie
21. wasting syndrom

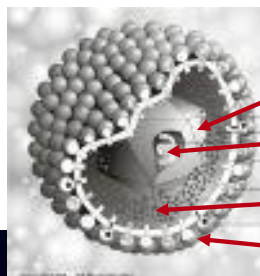
DNA viry

Se kterými DNA viry se praktický lékař může potkat nejčastěji a proč?

Herpesviry

- jsou ds DNA obalené viry
- genom má 125-240 kb
- kapsida má ikosaedrální strukturu
- průměr kapsidy je přibližně 100 nm

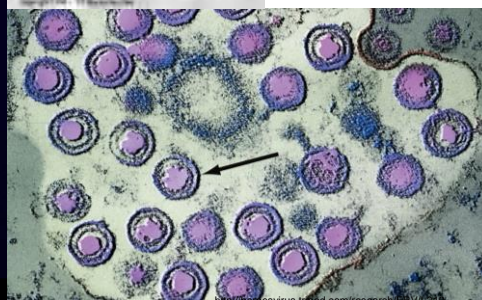
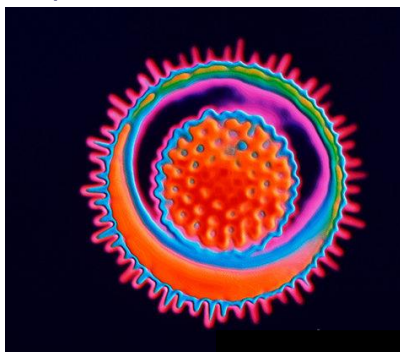

kapsida

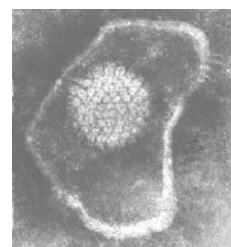
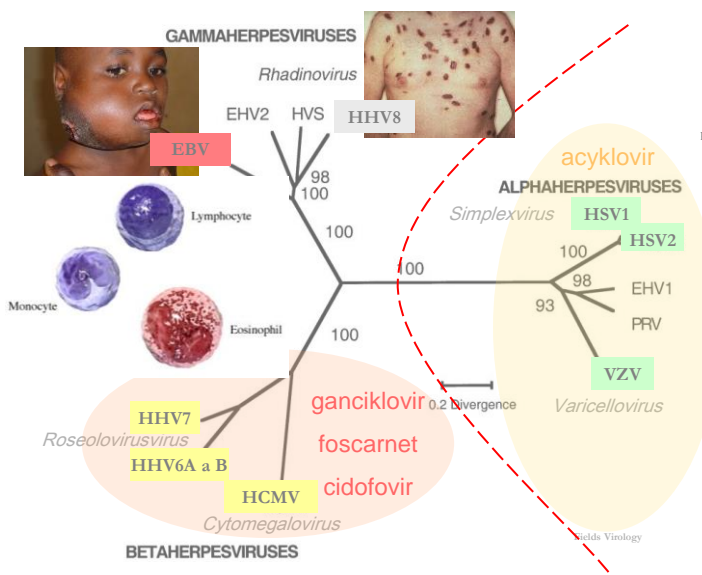
DNA

tegument

glykoproteiny

Taxonomie

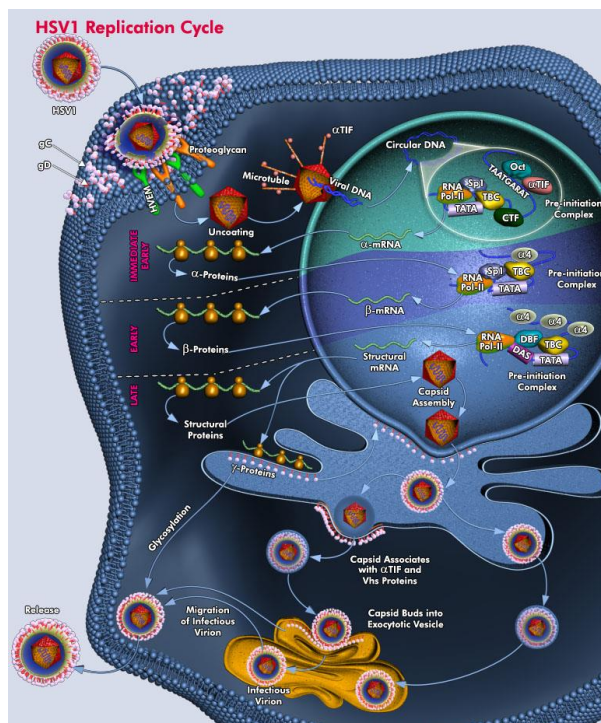
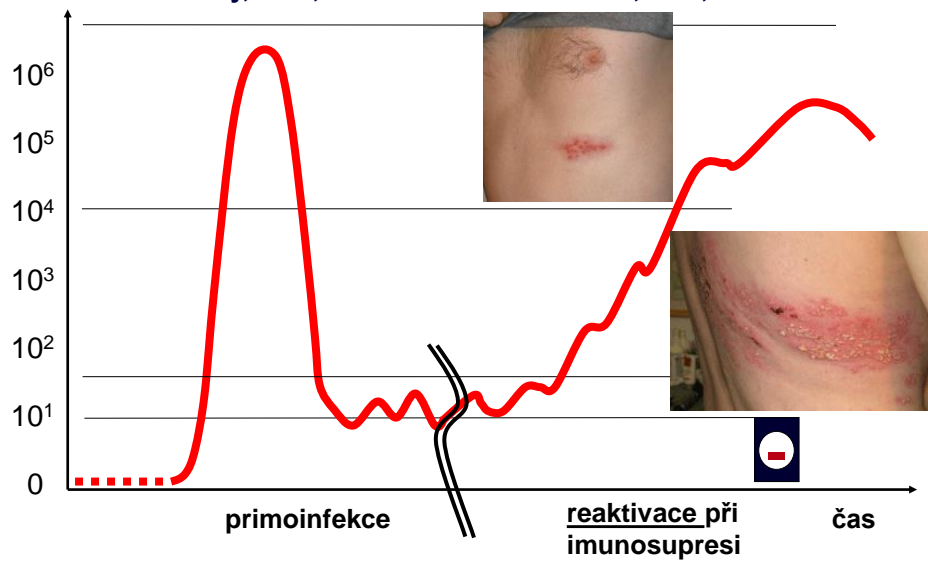

<http://www.tulane.edu/~dmsander/garyfarweb.html>

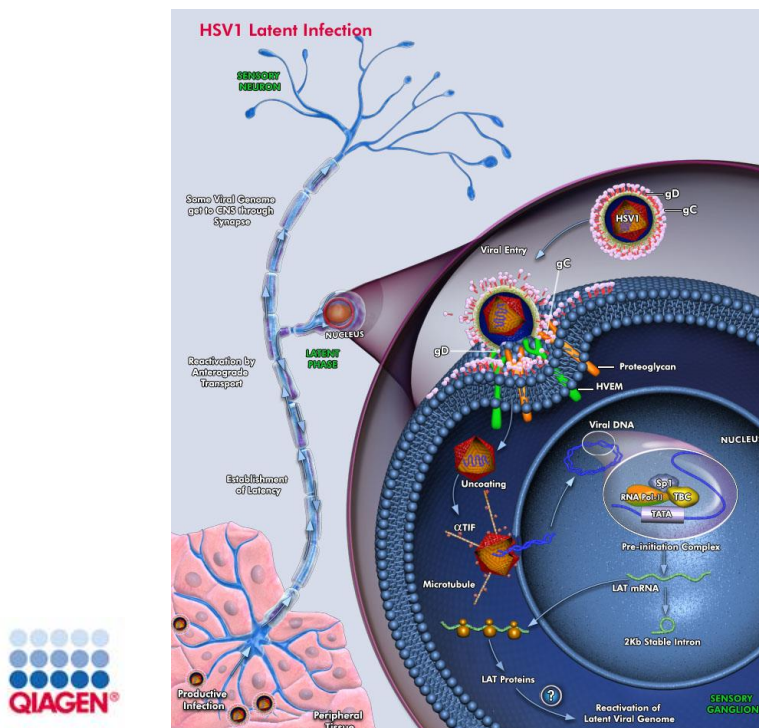

Latence s možností reaktivace

Přenos – pomocí tělních tekutin, ve kterých jsou herpesviry přítomny: sliny, moč, ale také mateřské mléko, krev,...

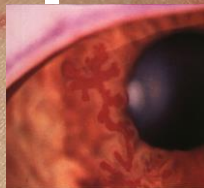

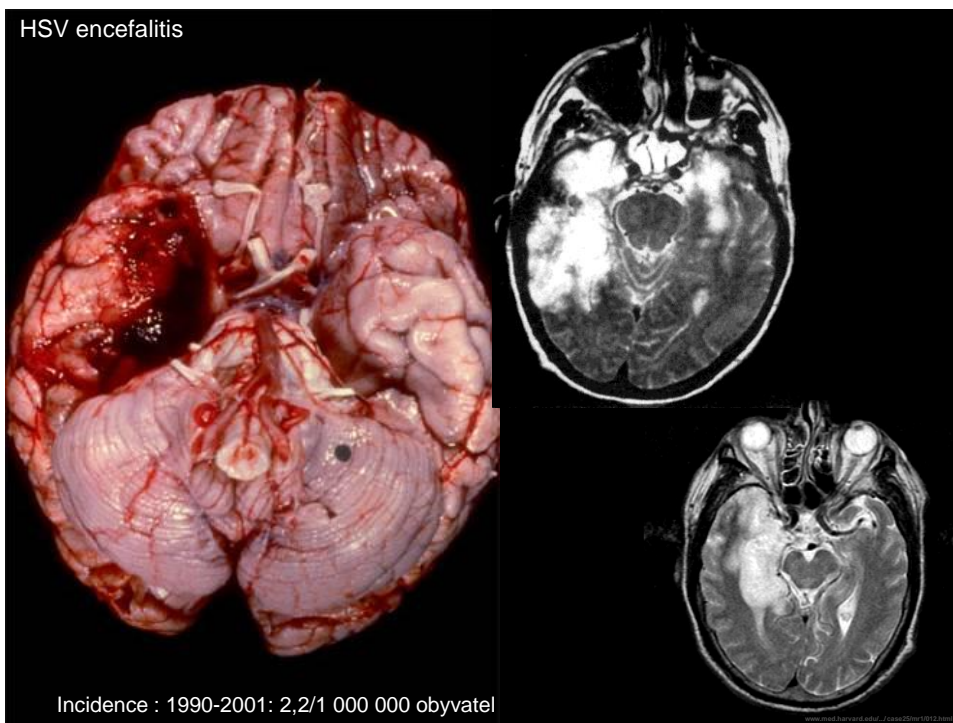
Patologické působení HSV a VZV

HSV – herpes simplex, benigní crbl. ataxie, gingivostomatitis, faryngotonsititis, **encefalitis, pneumonie, hepatitis**

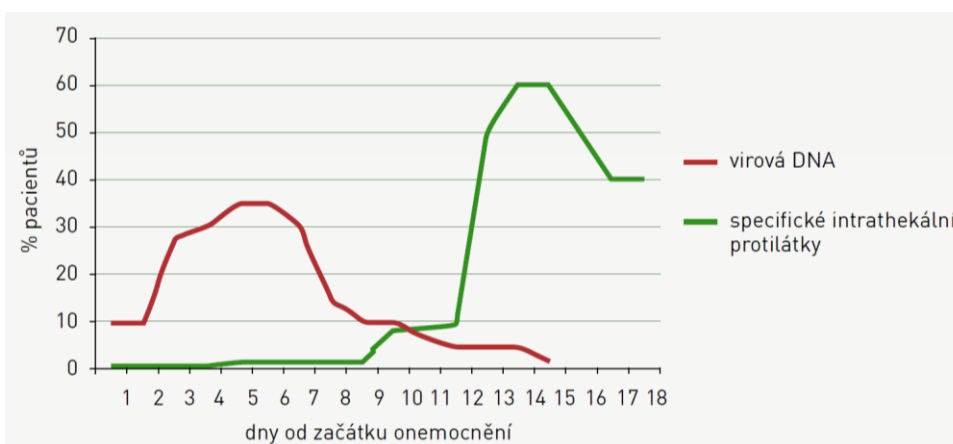
VZV – plané neštovice, herpes zoster, pneumonie, encefalitis, hepatitis

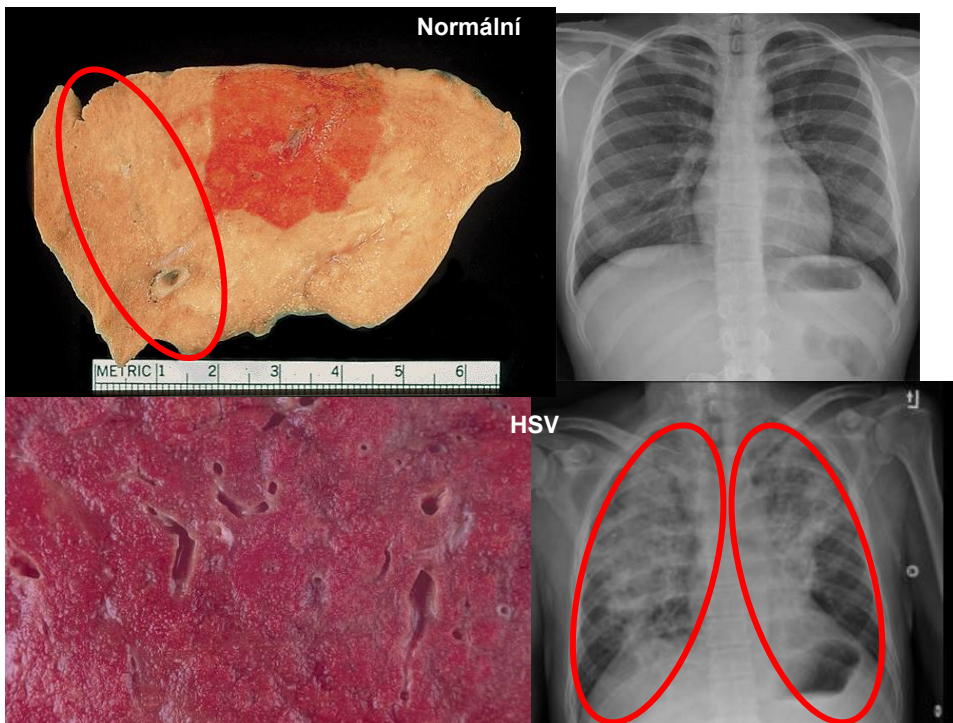
– *po BMT v případě preventivního podávání acykloviru méně často; bez něj v 80% reaktivace HSV*

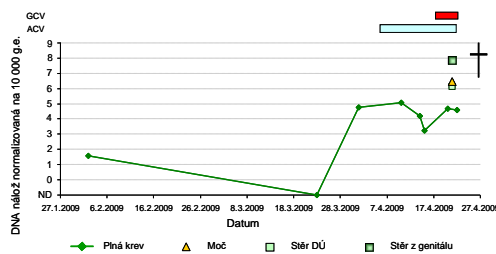
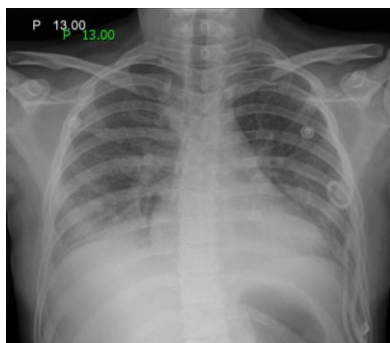
Protilátková odpověď na virovou infekci a detekce viru v CSF

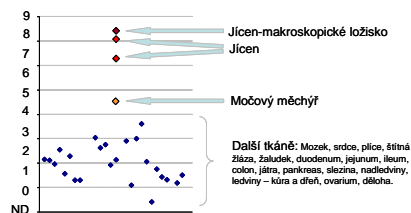

Nad čím myslet u stanovení diagnózy? Rozsah a přítomnost postižení různých orgánů.

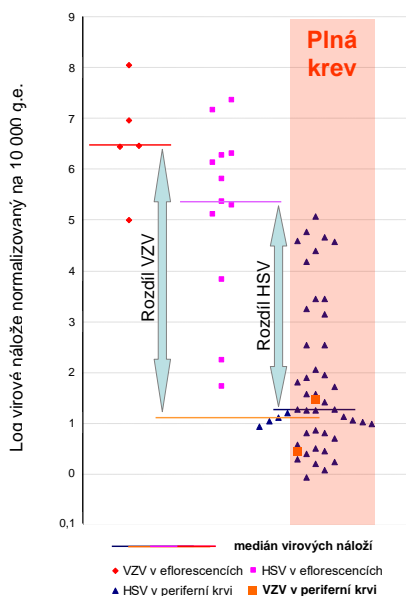
HSV (dívka léčená pro ALL)

Kvantita HSV detekovaná v tkáních získaných při anatomicko-patologickém vyšetření

Zdroj pro virovou detekci

Leden 2004 až srpen 2011

- HSV v **735** vzorcích od 266 pacientů
- VZV v **587** vzorcích od 148 pacientů
- 569 vzorků plné krve
- 43 vzorků stěrů z kůže, sliznic či aspirátů z efluorescencí (od 15 pac.)
- 227 vzorků dalších biologických materiálů (stolice, moč, likvory, tkáně)

HSV

- ve **12** vzorcích z efluorescencí od **9** pacientů; mediánem kvantity **439 465 NVC** (rozmezí 53-23 380 000 NVC)
- **6** pacientů ve vzorcích plné krve; mediánem nálože **18.7 NVC** (rozmezí 0,88 - 1 216 650 NVC)
- **4** ve stolici s mediánem **53 662 NVC** (rozmezí 1 248-900 000 NVC)

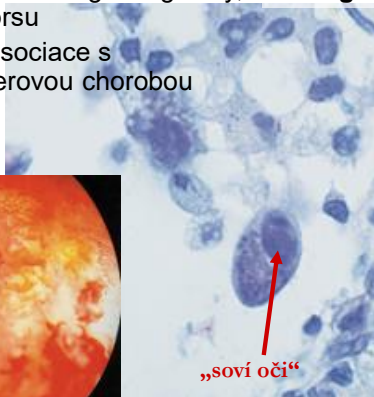
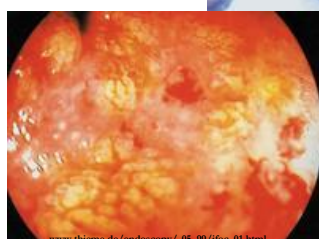
VZV

- v **8** vzorcích z efluorescencí od **5** pacientů; medián kvantity **2 856 124 NVC** (rozmezí 13 939-114 464 380 NVC)
- U **2** pacientů j v krvi s kvantitou **30 a 2,9 NVC**

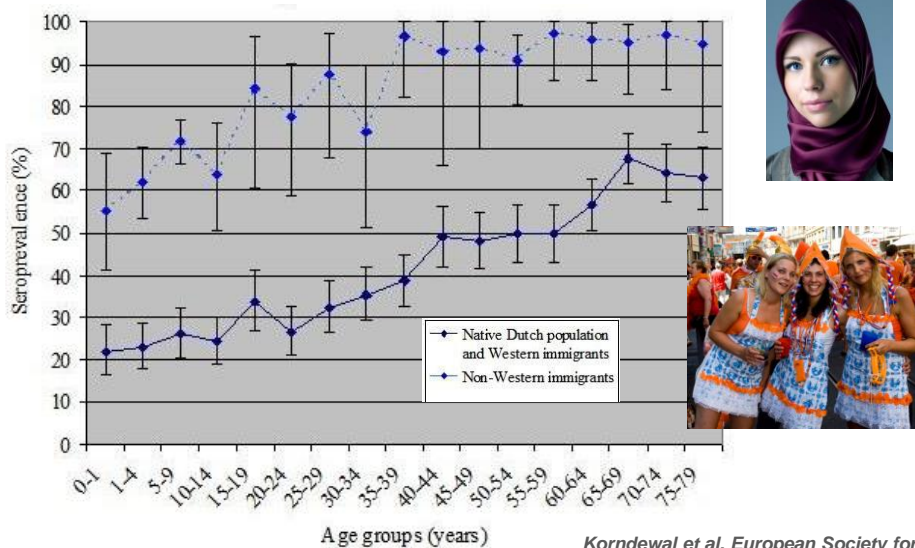
Patologické působení CMV

U imunokompetentních
asymptomatické u 95% dětí
mononukleosis like sy.
v případě gravidity
teratogenní účinky
asociace s maligními gliomy,
nádory prsu
možná asociace s
Alzheimerovou chorobou

U imunokompromitovaných
především
trombocytopenie, pneumonitis,
hepatitis, encefalitis, retinitis,
colitis, esofagitis, pankreatitis,
vaskulitis, nevolnost, zvracení,
artralgie, myalgie

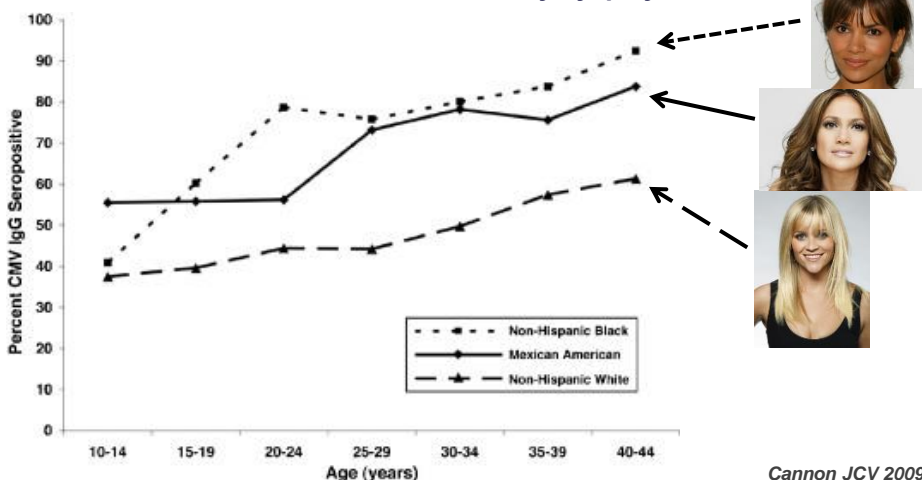
Jaká je séroprevalence CMV ?

Korndewal et al. European Society for Paediatric Infectious Disease 2012
https://www.abstractserver.com/ESPID2012/pictures/p_435_00079.jpg

Jaká je séroprevalence CMV ?

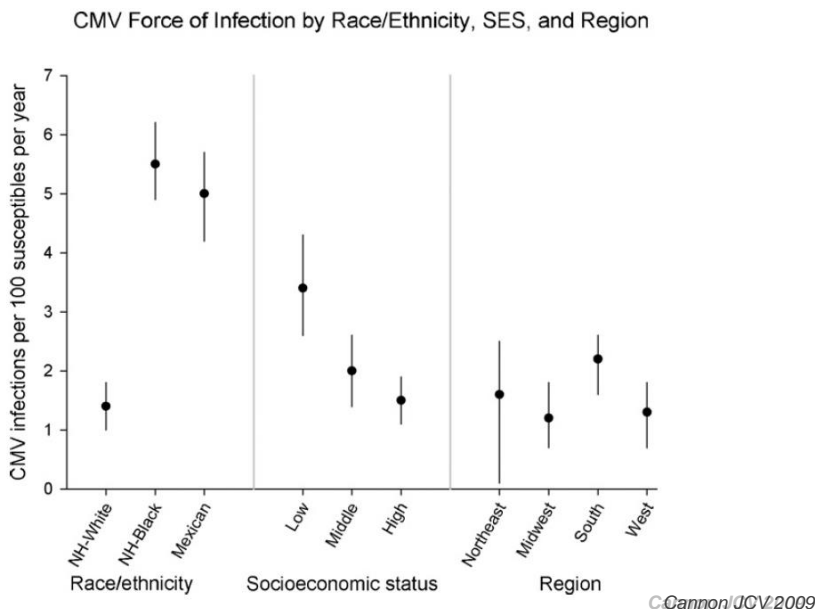
- 60-90% zdravé populace dospělých <http://www.tulane.edu/~dmsander/garryfavweb.html>
- narůstá s věkem, klesá v ekonomicky vyspělých zemích

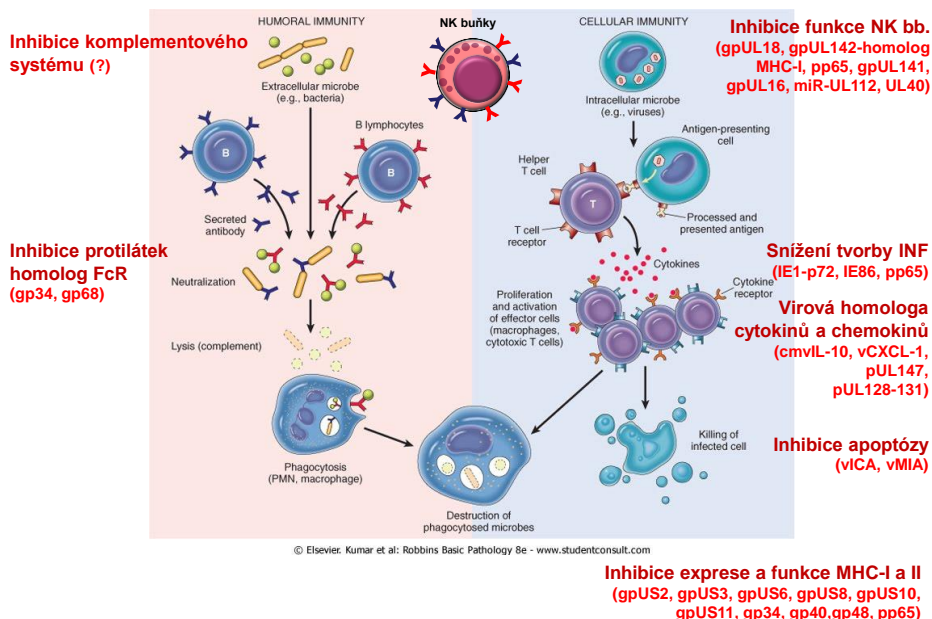
Cannon JCV 2009

https://encrypted-tbn3.gstatic.com/images?q=tbn:ANd9GcRpA_ZXafN6iARnBRXk6Mh32MDm70AdNLwYoi2X8kgQF7gLIHzgg

Jaká je incidence CMV primoinfekce ?

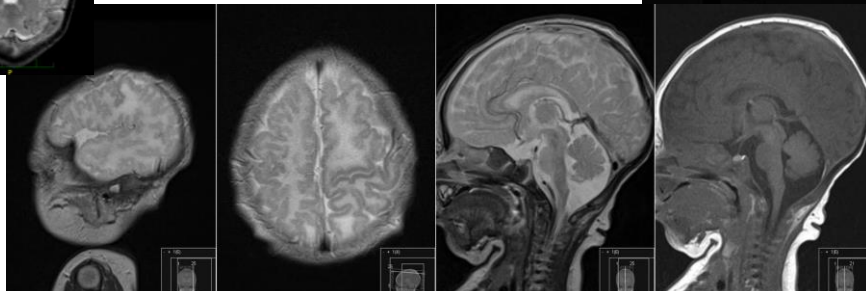
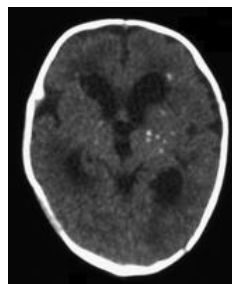
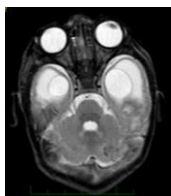

Jak CMV manipuluje s imunitou?

Teratogenní účinky CMV

- U primoinfekce v těhotenství
  - Součást TORCH (Toxoplasmosis, O – Other infections, Rubella, CMV, HSV-2)
  - Poškození mozku, hepatopatie, poruchy krevního obrazu
  - Příčina sensoneurální ztráty sluchu u přibližně 30-50% klinicky symptomatických dětí a 8-12% asymptomatických dětí.

Příznaky a následky cCMV

Infekce placenty

- prosáknutí stěny – horší difúzní vlastnosti
- menší tvorba kotyledonů – menší plocha placenty

IUGR

Infekce plodu

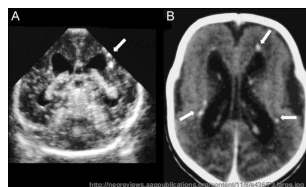
- suprese kostní dřeně **petechie**, „**blueberry m.**“
- infekce „cílových orgánů CMV“
- vaskulitida – zejména oči a CNS

Neurologické postižení/záchvaty

Mozkové kalcifikace/ kavity

Vylučování CMV do moči

Předčasný porod

Příznaky a následky cCMV

Kongenitální CMV infekce (cCMV)

Dle CDC

Příznaky kongenitální CMV infekce při narození

Předčasný porod
Hepatopatie
Plicní příznaky
Splenomegalie
IUGR
Neurologické záchvaty

Trvalé zdravotní problémy spojené s kongenitální CMV infekcí

Senzoneurální ztráta sluchu
Ztráta zraku
Mentální postižení
Mikrocefalie
Motorické problémy (koordinace)
Neurologické záchvaty (epilepsie)
Vzácně smrt

Blueberry muffin baby (tedy „dítě borůvkového muffinu“) je charakterizován purpurou jako příznakem extramedullární hematopoézy.

Příznaky a následky cCMV

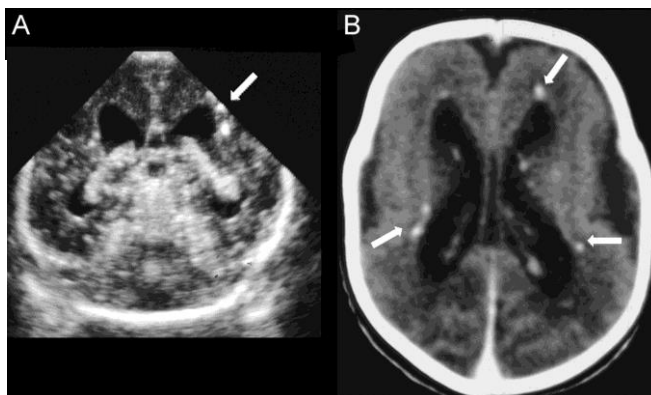
Transient Outcomes

- Hepatomegaly
- Splenomegaly
- Jaundice
- Petechia and purpura
- Pneumonitis
- Fetal growth retardation
- Seizures

Permanent Outcomes

- Microcephaly
- Vision loss
- Hearing loss
- Mental retardation
- Motor disabilities
- Seizures
- Death

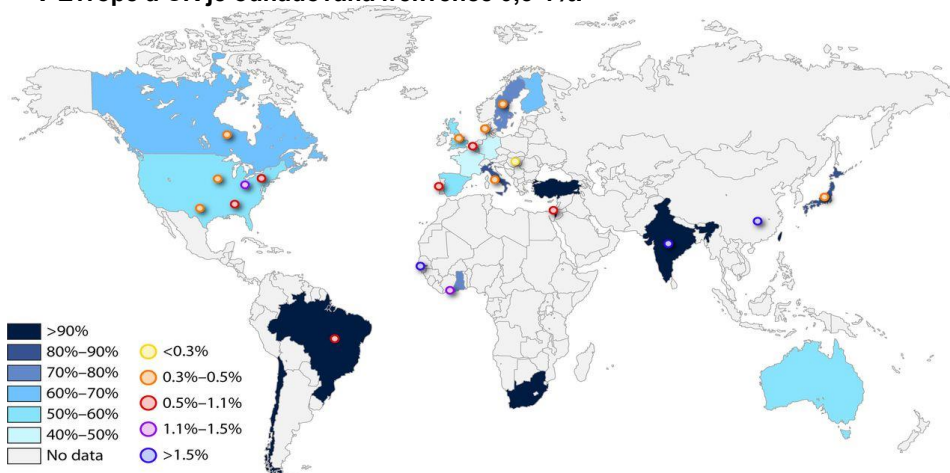
Mozkové kalcifikace

<http://neoreviews.aappublications.org/content/11/8/e436/F3.large.jpg>

Jaký je výskyt cCMV?

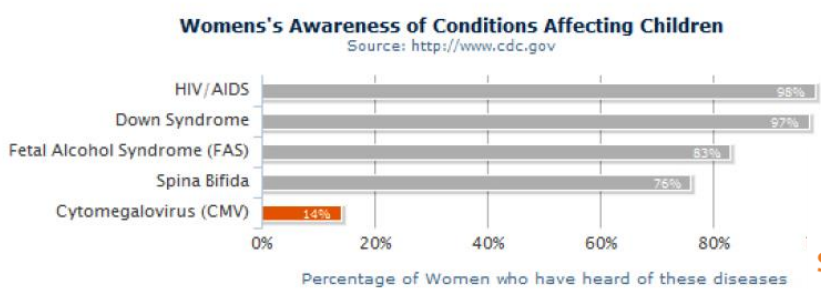
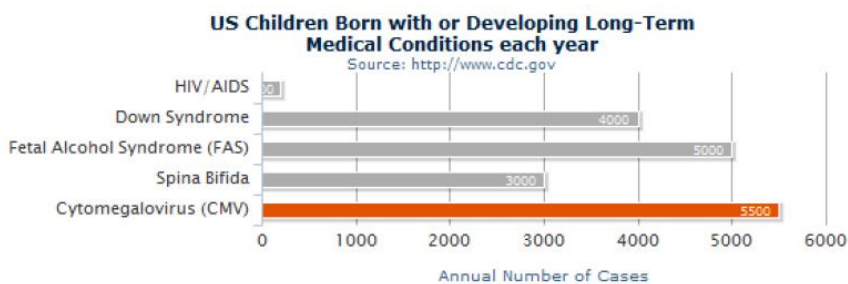
Každý den se rodí 370 000 dětí na světě tj. 134 milionů/rok.
Průměrná frekvence výskytu je přibližně 1,5% tj. 2,01 milionů dětí s cCMV/rok.
V Evropě a ČR je odhadovaná frekvence 0,5-1%.

Manickl *et al.* *Clin Microbiol Rev.* 2013

<http://cmr.asm.org/content/26/1/86/F7.large.jpg>

Jaké je povědomí o cCMV a výskyt následků?

Pacient

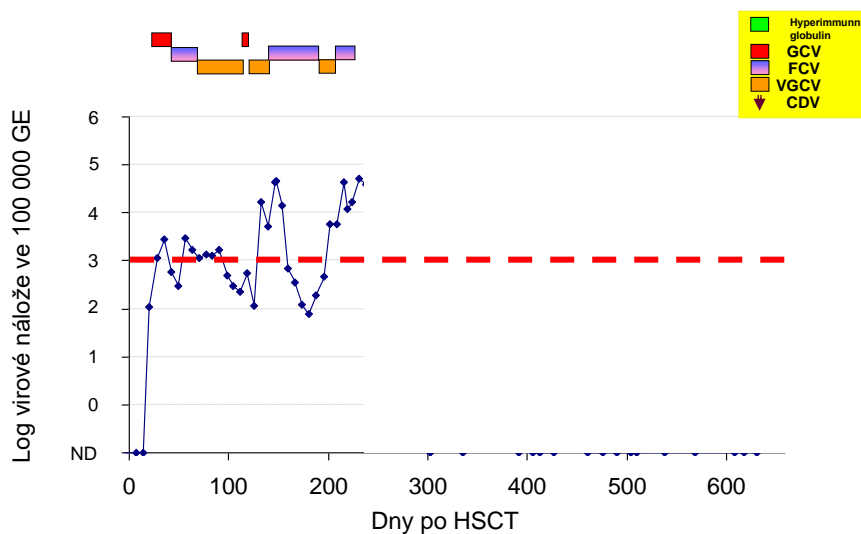
Dívka, při HSCT 16,5 roku
transplantovaná pro AML M2 (AML1/ETO+) v 2.CR
MMUD – 7/10
Příprava: Busulphan, Cyclofosamid, Melphalan, ATG
Štěp: Periferní kmenové buňky
CD34+: 11,12 x 10⁶ /kg; CD3+: 302,1 x 10⁶ /kg; NC: 12,09x10⁸ /kg
GvHD profylaxe: MTX a CsA
CMV status donor/recipient: D-/R+

Non-CMV komplikace:

D+16 hemoragická cystitis –hyperhydratace
D+61 –GvHD grade II (kůže a GIT)
terapie : kortikoidy 1 mg/kg
D+377 – Herpes zoster - léčba acyclovir
D+440 – Laserová koagulace retinálního krvácení. (neprokázaná, ale suspektní aktivní CMV retinitis)

Pacient 1

D+ 29 – první léčba CMV reaktivace

Pacient 1

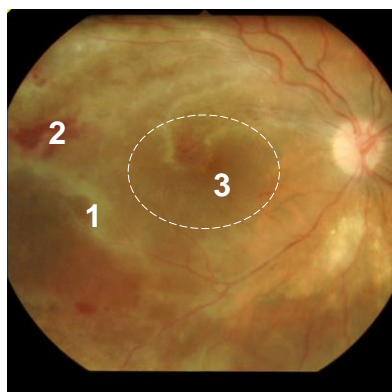
D+230 – Během léčby foscarnetem, se objevuje diplopie, bolest hlavy, zvracení a spavost.

V **CSF detekujeme CMV** (přibližně 2 600 000 kopií / ml) a také pozorujeme vzestup virové nálože v periferní krvi.

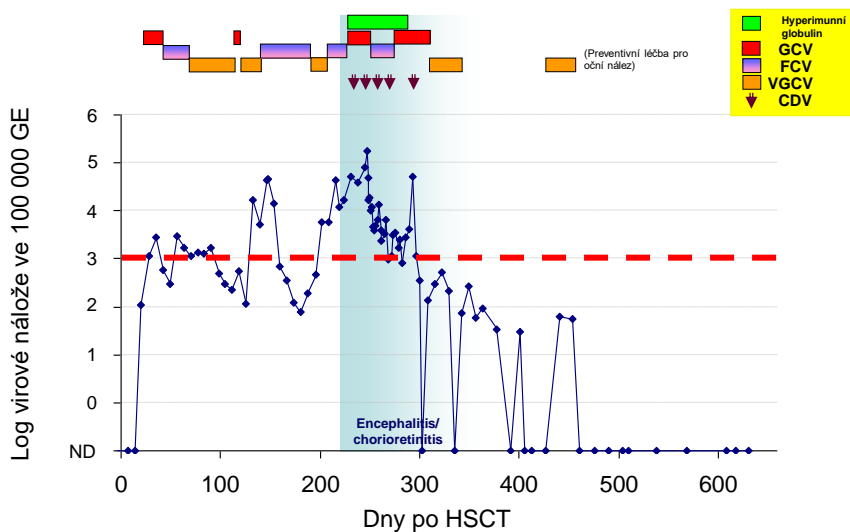
Výsledky potvrzují **encephalitis**.

Vyšetření očí pak bilaterální **chorioretinitidu**.

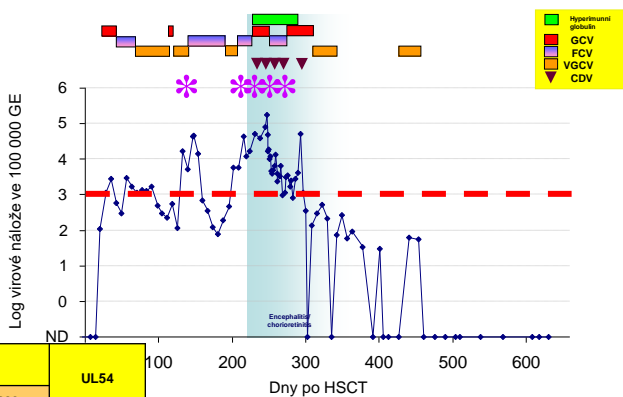

- 1 – retinální fibrotizace
- 2 – intraretinální krvácení
- 3- epiretinální pseudomembrána

Pacient 1

Pacient 1 **Ganciklovırov rezistence**

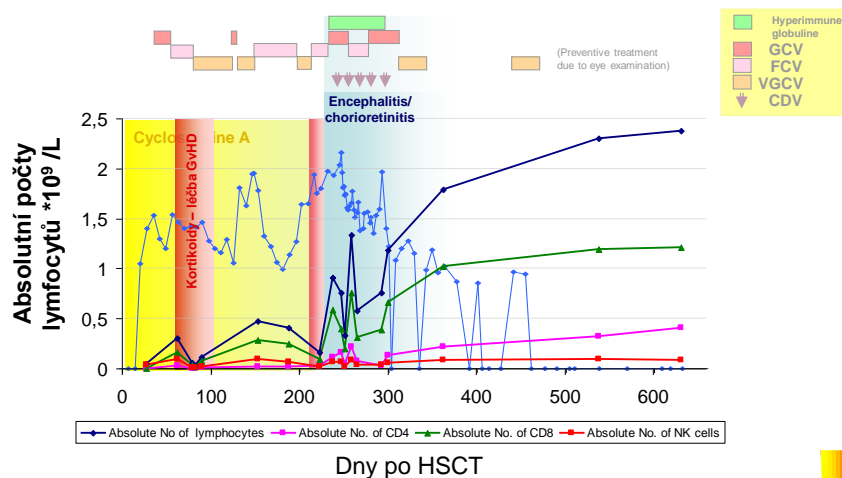

Den	Materil	Gen UL97		UL54
		Mutace A594V	Mutace L595S	
146	Krev	WT+mutace	WT+mutace	Nedlano
209	Krev	WT	Mutace	Nedlano
231	Krev	WT	Mutace	Nedlano
234	CSF	WT+mutace	Mutace	Nedlano
238	Krev	Nedlano	Nedlano	Mutace
247	Krev	Nedlano	Nedlano	Mutace
248	Krev	WT+mutace	Mutace	Nedlano
276	Plazma	WT	Mutace	Nedlano

Možnost detekce rezistentn mutanty je u dlouhodob lench pacient velkou vhodou.

Pacient 1

Počty lymfocytů

I krátkodobá terapie kortikoidy vede ke snížení počtu lymfocytů nutných pro kontrolu infekce.

Pacient 1

Výsledky

- V současné době je pacientka pravidelně kontrolována oftalmology. Bohužel na jednom oko zůstaly díky CMV jen zbytky zraku, zatímco na druhé vidí téměř normálně. Na obou očích je omezeno periferní vidění.
- Pacientka nemá známky relapsu primárního onemocnění, GvHD, či dalších infekcí včetně CMV.

1 – retinální fibrotizace

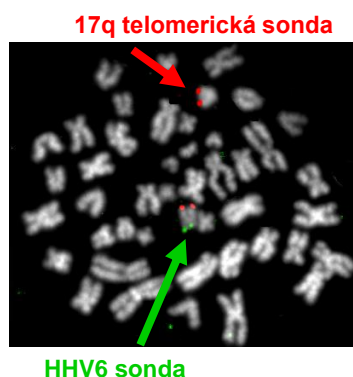
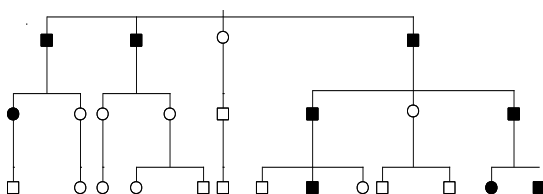
Patologické působení HHV-6 A a B

- patologicky působí jen HHV-6B
- Imunokompetentní
  - **šestá exantémová nemoc**
  - febrilní křeče
- Imunokompromitovaní
  - zhoršené připojování krevních elementů, myelosuprese, encefalitidy, hepatitidy, perikarditidy
- **HHV-6A „orphan virus“**
- CD4+ lymfotropní

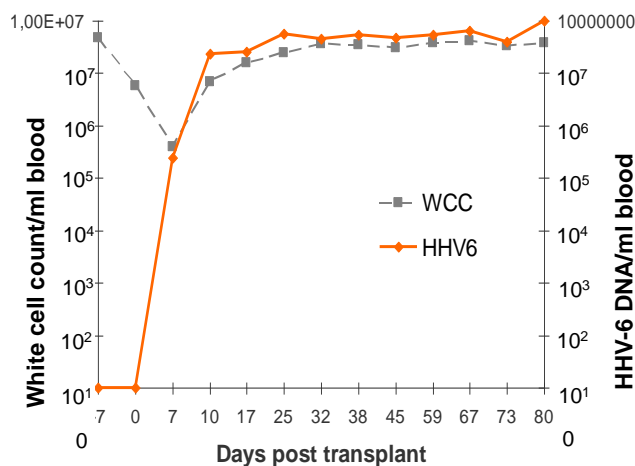
Chromozomální integrace HHV-6

- Virová DNA se integruje do lidských chromozómů
- Virová DNA : lidská DNA = přibližně 1:1
- Popsaná frekvence se pohybuje mezi 0,2-2,9% populace
- Zatím nebyla popsána ani in vivo, ani in vitro reaktivace chromozomálně integrovaného viru do stádia aktivní infekce.
- Tato situace byla detekována ve spermích a byl také prokázán vertikální přenos z rodičů na děti.
- Virová DNA je ve všech tkáních.
- Poměr varianty A : B = 2 : 1

HHV-6 DNA v krvi po HSCT

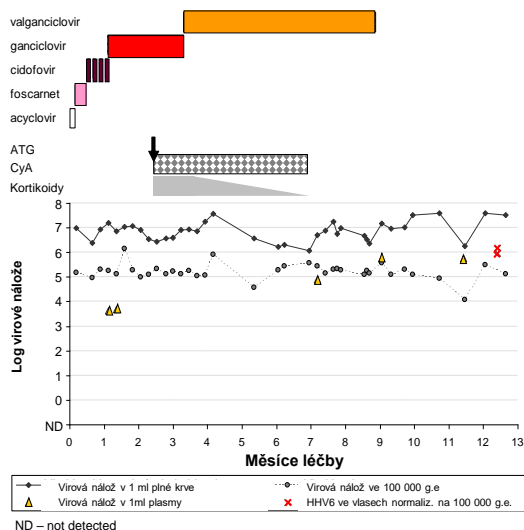
Dárce s chromozomální integrací HHV-6

Clark et al., JID 2006

Se svolením D. Clarka

Chromozomální integrace HHV-6

Pacientka s SAA

50 let

Po nasazení IS terapie –
parciální odpověď

Dlouhodobě závislá na
podávání trombocytů

Terapie G-CSF

Zemřela na perakutně
probíhající sepsi *S. aureus*.

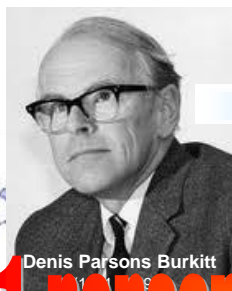
**Detekce vysoké
kvantity HHV-6 NEMUSÍ
znamenat aktivní
infekci.**

**Detekce ve vlasech, či
nehtech Ci-HHV-6
bezpečně odliší.**

Jaké znáte onkogenní viry?

Objev EBV

chirurg

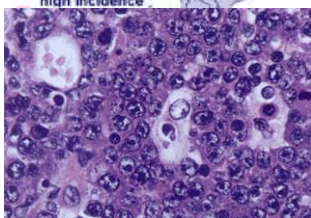
1958

„A sarcoma involving the jaws of African children.“ *British Journal of Surgery*

Denis Parsons Burkitt

1. popsaný lidský onkogenní virus

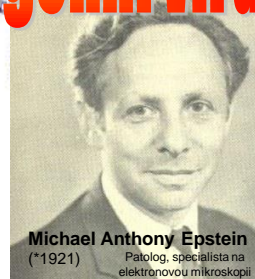
Burkitt's lymphoma high incidence

1961

„The Commonest Children's Cancer in Tropical Africa — A Hitherto Unrecognised Syndrome.“

1963 - 1. kultivace viru

1964 – Publikováno v *Lancet*:
„Cultivation in vitro of human lymphoblasts from Burkitt's malignant Lymphoma“

Michael Anthony Epstein (*1921)
Patolog, specialista na elektronovou mikroskopii

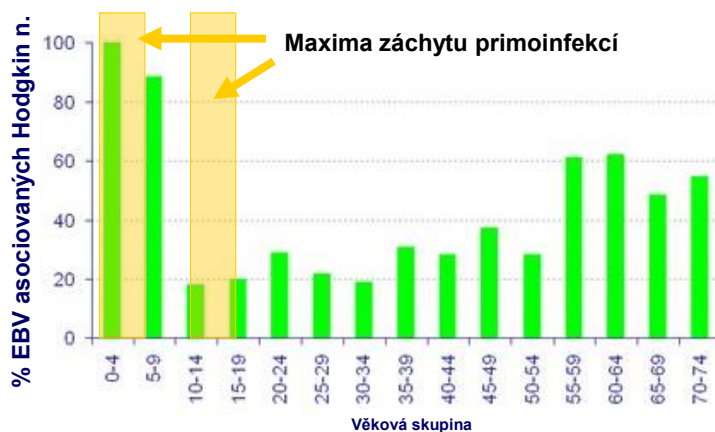
Yvonne M. Barr (*1932)

Bert Geoffrey Achong (1928-1996)

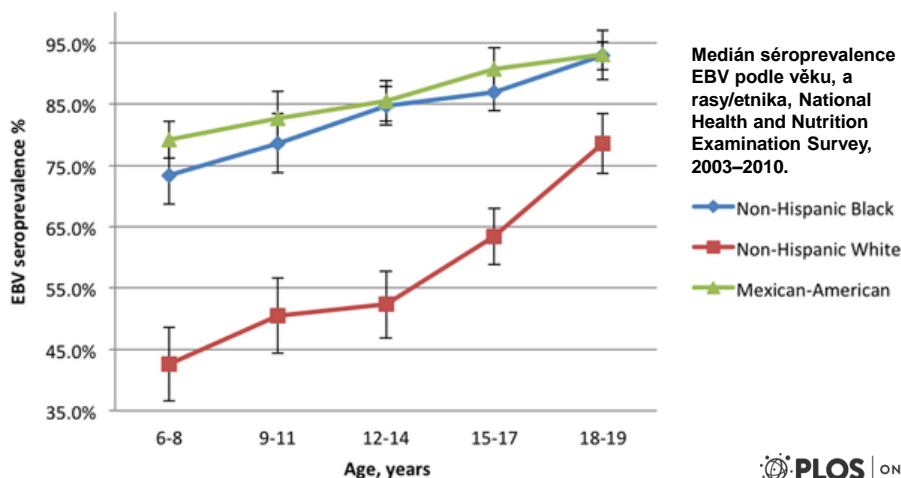
Přenos a epidemiologie

- Přenos pomocí tělesných slin orální cestou
- 80 - 90% dospělé populace je seropozitivní
(v rozvojových zemích pak 90% dětí starších 2 let)

Přenos a epidemiologie

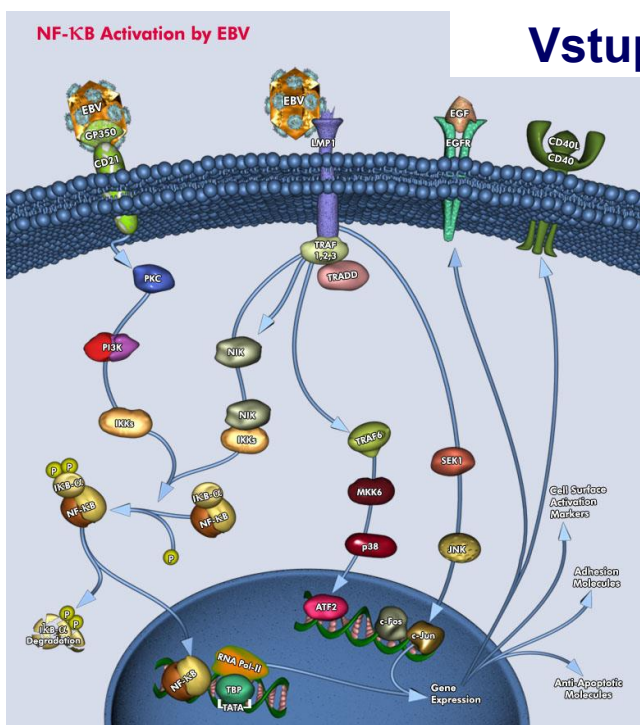
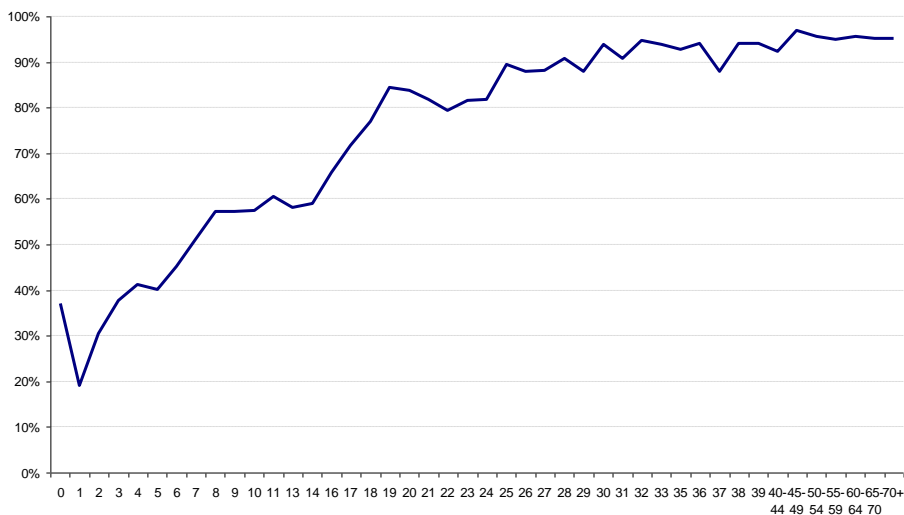
- Přenos pomocí tělesných slin orální cestou
- (permissivní buňky: B lymfocyty a epitelální buňky)
- 80 - 90% dospělé populace je seropozitivní
(v rozvojových zemích pak 90% dětí starších 2 let)

Dowd JB, Palermo T, Brite J, McDade TW, et al. (2013) Seroprevalence of Epstein-Barr Virus Infection in U.S. Children Ages 6-19, 2003-2010. PLoS ONE 8(5): e64921. doi:10.1371/journal.pone.0064921 <http://www.plosone.org/article/info:doi/10.1371/journal.pone.0064921>

Přenos a epidemiologie ve FNM

pozitivita pacientů dle věku při náběru

Vstup do buňky

gp350/220

vazba na:

CD21(CR-2)

HLA II

Permisivní bb.

B lymfocyty

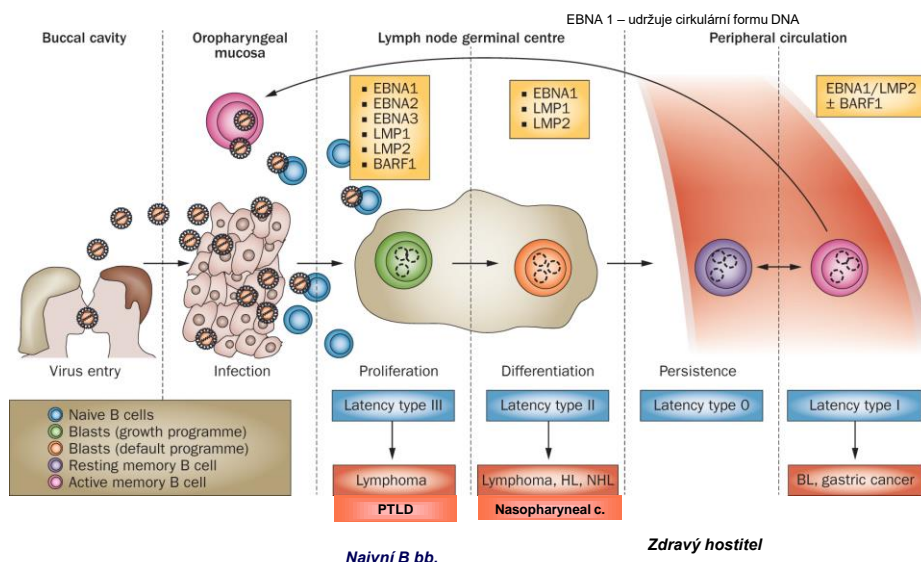
**Epiteliální
buňky**

Jak manipuluje EBV s imunitou/proliferací?

EBNA-1	Sequence-specific DNA-binding protein to EBV element; sequence-nonspecific chromosome association protein; transactivator of viral latent genes and host genes; responsible for episome replication, segregation and persistence of viral genome; involved in p53 degradation and oncogenesis
EBNA-LP	Transcriptional coactivator of EBNA-2-dependent viral and cellular gene transcription; primarily indirectly associates with host DNA sites located at or near the transcriptional start; associates with cellular transcriptional (co)factors and EBNA-2; <u>dismisses repressor complex from promoter or enhancer sites; is essential for EBV-mediated B-cell transformation</u>
EBNA-2	Together with EBNA-LP cooperatively activates viral and cellular gene transcription for transformation; primarily indirectly associates with host DNA sites located at the enhancer or intergenic region; associates with cellular transcriptional (co)factors and EBNA-LP; is critical for EBV-mediated B-cell transformation
EBNA-3A	A coactivator of EBNA-2, EBNA-3A and EBNA-3C associations with RBPJ inhibit RBPJ recruitments to DNA; downregulate cMyc transcription and block EBNA-2 activation effects; and induce CDKN2 and chemokines. Induces G1 arrests, which is essential for EBV-mediated B-cell transformation
EBNA-3B	A coactivator of EBNA-2; dispensable for B-cell transformation; viral tumor suppressor; and upregulates CXCL10. EBNA-3B-knockout induces DLBCL-like tumors
EBNA-3C	Coactivates with EBNA-2 host CXCR4 and CXCL12 genes; induces CDKN2, chemokines and aurora kinase B; mediates RB degradation; attenuates H2AX expression and overcomes EBV-infection-mediated DNA damage response; promotes cell proliferation; induces G1 arrests; essential for EBV-mediated B-cell transformation
LMP-1	Mimics the constitutively active form of CD40, a major EBV-encoded oncogene; activates NF- κ B, JNK and p38 pathways; is critical for EBV-mediated B-cell transformation, a major EBV-encoded oncogene; activates NF- κ B, JNK and p38 pathways; and induces EMT of NPC and acquisition of CSC-like properties
LMP-2A	Mimics constitutively active, antigen-independent BCR signaling through constitutive activation of the ERK/MAPK pathway224; blocks antigen-dependent BCR signaling; induces B-cell lymphoma in transgenic condition; is important but not essential for <i>in vitro</i> primary B-lymphocyte growth transformation; rescues the LMP-1-generated impairment in germinal center in the response to antigen in animals; confers resting B cells sensitive to NF- κ B inhibition and apoptosis; suppresses differentiation and promotes epithelial cell spreading and motility in epithelial cells; and enriches cancer stem cell-like population
EBER	Most abundant EBV-encoded noncoding RNAs; augments colony formation and induces growth; confers cells resistance to PKR-dependent apoptosis; induces cytokines and modulates innate immune response; binds to La, PKR, L22, PRR and RIG-I; and EBER-mediated RIG-I activation likely contributes to EBV oncogenesis. EBER blockades of PKR-mediated phosphorylation of eIF2 α results in blockage of eIF2 α -mediated inhibition of protein synthesis and resistance to IFN α -induced apoptosis. Transcribed from BART and BHRF1; validated targets include Bim, BRUCE, CXCL11, DICER1, PUMA; has a role in sustaining latently infected cells. BHRF1 miRNA and BART miRNAs interfere with apoptosis. The miR-BART15-3p promoted apoptosis 331
miRNAs	

Experimental & Molecular Medicine (2015) 47,

Jak manipuluje EBV s imunitou/proliferací? (Antigeny a latence)

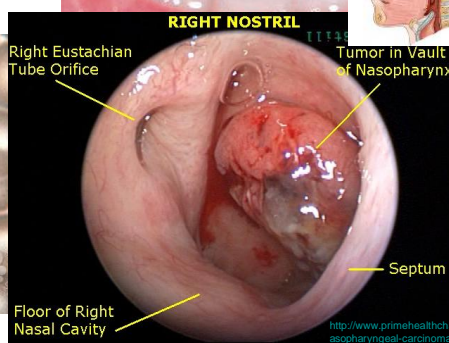
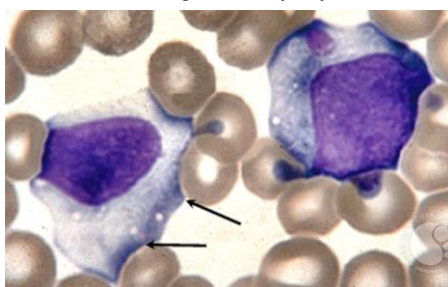

Bollard, C. M. et al. (2012) T-cell therapy in the treatment of post-transplant lymphoproliferative disease. *Nat. Rev. Clin. Oncol.* doi:10.1038/nrclinonc.2012.111

nature
CLINICAL
ONCOLOGY
REVIEWS

Patologické působení EBV

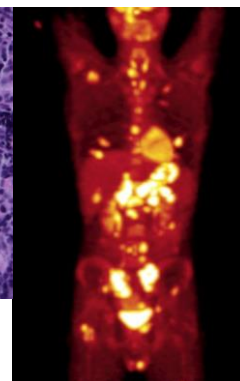
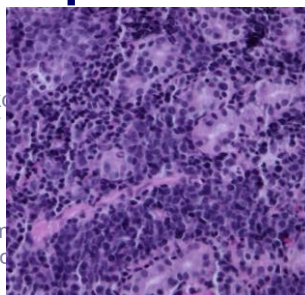
- **Imunokompetentní hostitel**
  - Infekční mononukleóza
  - Chronická aktivní EBV infekce
  - X-vázaná lymfoproliferativní nemoc
  - Maligní onemocnění
    - Hodgkinova nemoc
    - Burkittův lymfom
    - non-Hodgkinský T/NK lymfom
    - Nasopharyngeální karcinom
    - Karcinom žaludku
    - Angioblastický T lymfom

<http://www.primehealthchannel.com/nasopharyngeal-carcinoma.html>

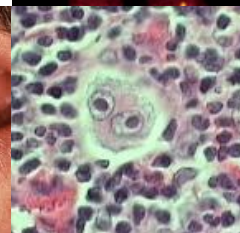
Patologické působení EBV

- **Imunokompetentní hostitel**
  - Infekční mononukleóza
  - Chronická aktivní EBV infekce
  - X-vázaná lymfoproliferativní nemoc
  - Maligní onemocnění
    - Hodgkinova nemoc
    - Burkittův lymfom
    - non-Hodgkinský T/NK lymfom
    - Nasopharyngeální karcinom
    - Karcinom žaludku
    - Angioblastický T lymfom

- **Imunokompromitovaný hostitel**

- Vlasatá leukoplakie
- Případně výše uvedené malignity
- Post-transplantační lymfoproliferativní nemoc (EBV-LPD)
- Encefalitida/myelitis, pneumonie, hepatitis

<http://www.keom.edu/faculty/chamberlain/Website/lectures/lecture/aids.htm>

www.med.ed.virginia.edu/courses/path/inncs/wcd/hodgkin

Infekční mononukleóza

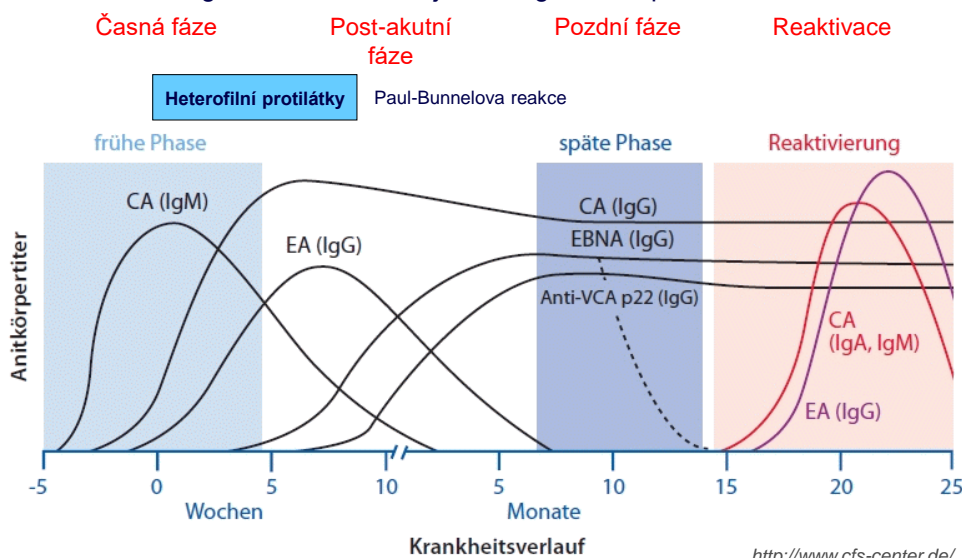
- „Kissing disease“
- proliferace postihuje slezinu a játra a uzliny
- celková únava, trvající až několik týdnů, zvýšená teplota až horečky (běžně kolem 39 °C), zánět nosohltanu a zvětšení uzlin (podčelistních a krčních); hepatosplenomegalie, hepatopatie, otoky víček a bličeje, nechutenství
- inkubační doba je 4-6 týdnů
- zpočátku vypadá „angína“
- přenos slinami
- léčba trvá přibližně 6 měsíců:
klid a dieta (2-3 měsíce);
následně je nutno se fyzicky šetřit

<http://home.teleport.com/~bobh/InfectiousMononucleosis.htm>

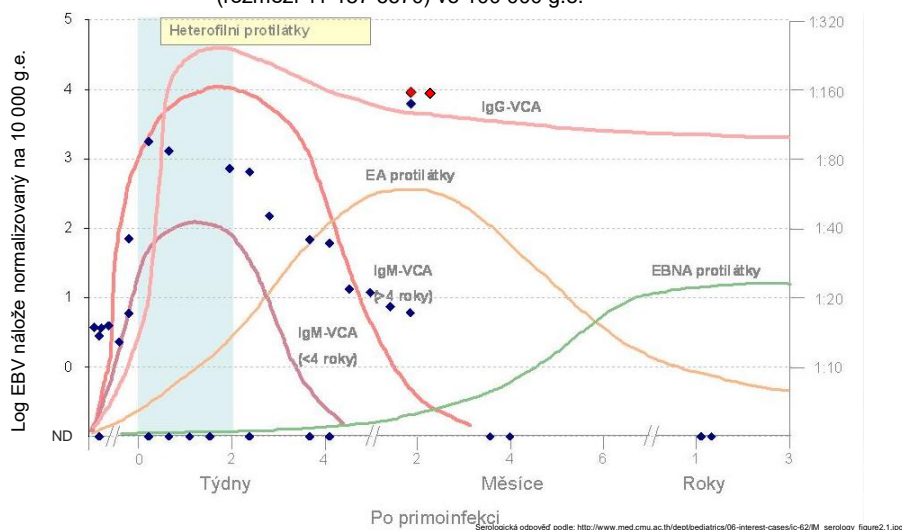
Diagnostika

Základní diagnóza EBV infekce je sérologická - nepřímá.

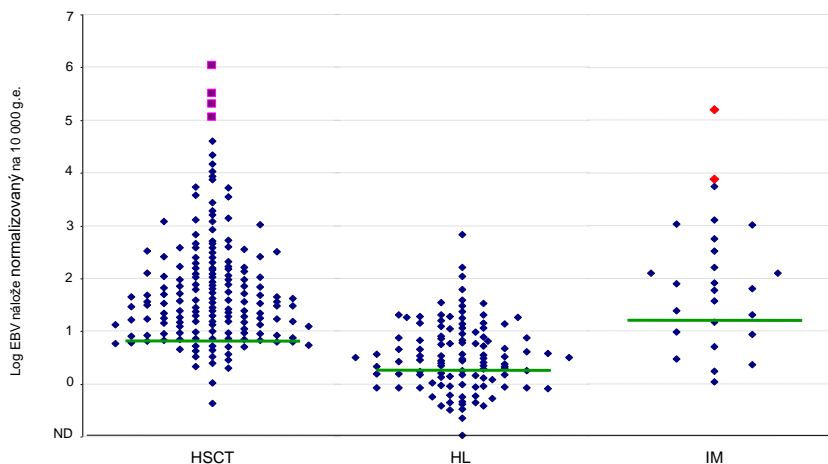
Pacienti s diagnózou B27 - IM

- Pozitivních – 26 pacientů (62%)
  - 50 vzorků pozitivních (65%); medián pozitivity 110 (rozmezí 11-157 6670) ve 100 000 g.e.

Přímá detekce - PCR

- Detekce v periferní krvi (plasma, plná krev), případně v tkáni
- U HL i IM se EBV vyskytuje v periferní krvi především v nízkých kvantitách.
- Mediány detekovaných kvantit v plné krvi stoupaly od HL → HSCT → IM

Chronická aktivní EBV infekce

Atypicky infikované i T lymfocyty a NK buňky

Příznaky často spojené s prodlouženou přítomností interferonů v organismu.

Diagnostic criteria of a case definition for SCAEBV [15]

Category	Criteria
Clinical	Intermittent fever, lymphadenopathy, and hepatosplenomegaly.
Hematologic	Anemia, thrombocytopenia, lymphocytopenia or lymphocytosis, neutropenia, and polyclonal gammopathy.
Virological	Elevated antibody titers and positivity for antibodies to EBV-related antigens (VCA IgG, ≥ 5120 ; VCA IgA, positive; EA [D] IgG, ≥ 640 ; EA [D] IgA, positive; and EA [D] and EA [R] IgG, ≥ 640) and/or detection of EBV genomes in affected tissues.
Other	Chronic illness that cannot be explained by other known disease processes.

F. Sánchez et al. / Annals of Diagnostic Pathology 12 (2008) 368–371

Chronická aktivní EBV infekce

	T-cell type (n = 16)	NK-cell type (n = 12)	P
Symptoms			
Fever, > 1 d/wk (%)	67	25	.04
HMB (%)	13	75	.002
Splenomegaly (%)	73	100	.08
Large granular lymphocytosis (%)	13	83	.0004
Calcification in basal ganglia (%)	7	33	.10
Laboratory data			
IgG (mg/dL, mean $\pm$ SD)	2213 $\pm$ 1104	1682 $\pm$ 464	.11
IgE (IU/mL, mean $\pm$ SD)	282 $\pm$ 298	2774 $\pm$ 3774	.04
VCA IgG (geometric mean titer)	2405	446	.01
EA IgG (geometric mean titer)	831	119	.02
EBNA (geometric mean titer)	30	45	.24
Viral load			
PBMC (copies/ μ g DNA, mean $\pm$ SD)	10 ^{4.1$\pm$0.5}	10 ^{4.4$\pm$0.4}	.09
Plasma (copies/mL, mean $\pm$ SD)	10 ^{2.9$\pm$1.1}	10 ^{2.4$\pm$2.1}	.49

HMB indicates hypersensitivity to mosquito bites; VCA, viral capsid antigens; EA, early antigens; EBNA, EB nuclear antigens; PBMC, peripheral blood mononuclear cells. Fisher exact test was used to compare symptoms between groups. Student *t* test was used to compare the mean copy numbers of EBV-DNA or laboratory data. Bold letters indicate statistically significant results.

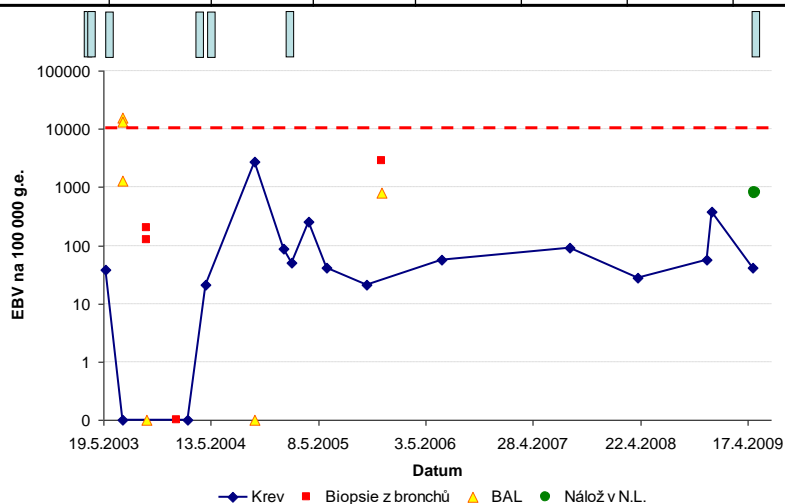
Table 2. Clinical features of 30 patients with chronic active Epstein-Barr virus infection

Symptoms and signs	(%)	Life-threatening complications	(%)
Fever	100	Hemophagocytic syndrome	21
Liver dysfunction	90	Coronary artery aneurysm	21
Splenomegaly	90	Hepatic failure	18
Lymphadenopathy	50	Malignant lymphoma	16
Thrombocytopenia	50	Interstitial pneumonia	12
Anemia	48	Central nervous system involvement	7
HMB	43	Sepsis	7
Skin rash	28	Pulmonary hypertension	4
Calcification in basal ganglia	18	Intestinal perforation	4
Oral ulcer	18	Myocarditis	4
Hydroa vacciniforme	14		

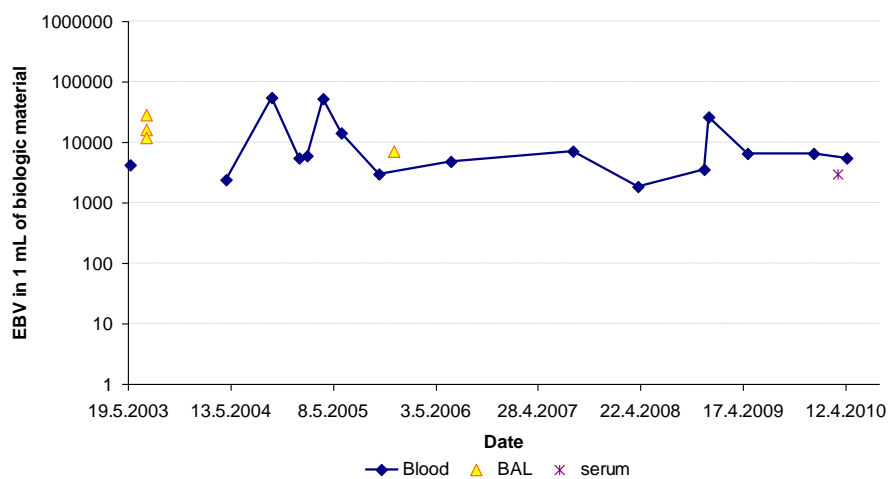
HMB indicates hypersensitivity to mosquito bites.

Kimura et al. Blood 15 July 2001, Vol. 98, No.2

Datum	6.2.2003	17.2.2003	27.5.2003	23.2.2004	26.3.2004	4.4.2005	4.5.2009
VCA IgG	+	+++		+	++	147 U/ml	119 U/ml
VCA IgM	+	+	-	+	+	72,5 U/ml	45,5 U/ml
EA-D	++	++	+++ (vysoká exprese)	++	++	90 U/ml	<150 U/ml
EBNA 1 IgG	-	-	-	+	+	52,5 U/ml	14,3 U/ml

EBV nálož v 1 ml biologického materiálu

Maligní působení EBV

NHL - Burkittův lymfom

Velmi agresivní

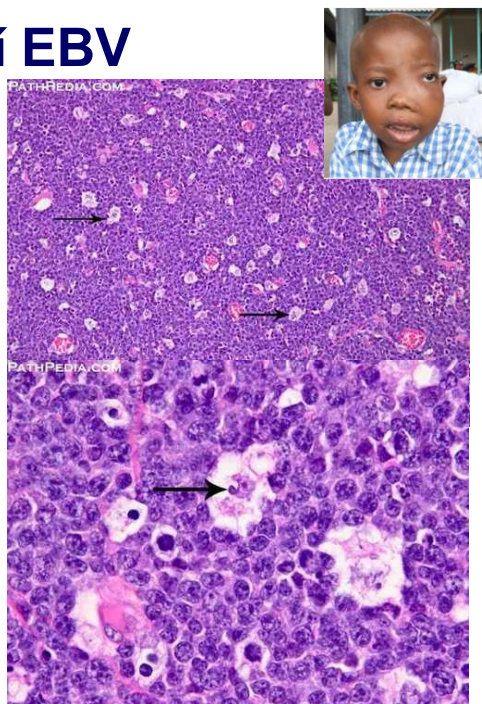
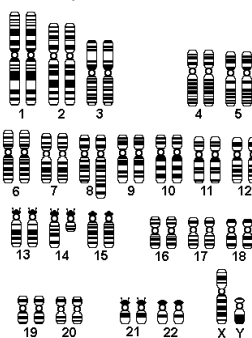
Obrázek „**Hvězdné oblohy**“ – „hvězdy“ jsou apoptotické nádorové buňky fagocytující makrofágy

„obloha“ – nádorové lymfocyty

Typická změna **t(8:14) chromosome 8 s c-myc onkogenem**

V rovníkové Africe incidence 5-15/100000 dětí

V Evropě a USA 0,2-0,3/100000 obyvatel

http://mynotes4usmile.tumblr.com/post/33262736354/burkitts-lymphoma#_VPgrFSx5vU4

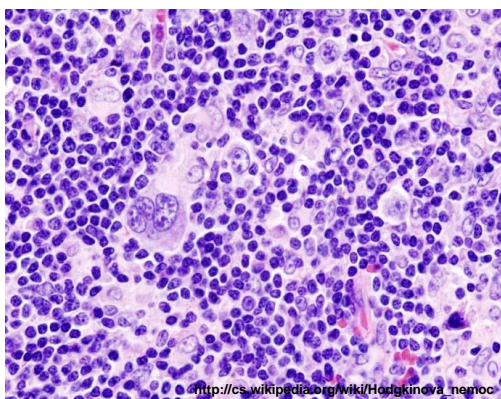
Maligní působení EBV

Hodgkinův lymfom

Vysoký počet pacientů v dlouhodobé remisi
Vyšší výskyt u mladších pacientů (kolem 20 let věku) a pak u starších 50-60 (medián věku při dg. 35 let)

Poměr maligních k nemaligním buňkám ~ 1:100

Incidence 2,4/100 000 u žen a 3,1/100 000 u mužů.

http://cs.wikipedia.org/wiki/Hodgkinova_nemoc

Histologicky se dělí dle počtu buněk **Reedové-Sternberga** (buňky vzniklé mutací z B-buněk) a dle stupně celulární reakce:

typ I s převahou lymfocytů (málo R-S buněk, hodně lymfocytů; nejlepší prognóza) (5 %);

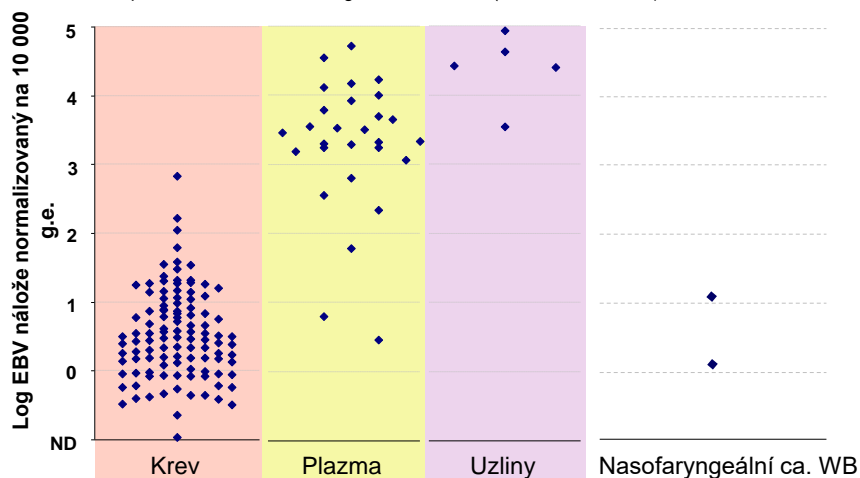
typ II nodulárně-sklerotický (nodulární ložiska, buňky (retikulární, lymfocyty, histiocyty) v kolagenních vláknkách) (70 %);

typ III smíšený (20–25 %);

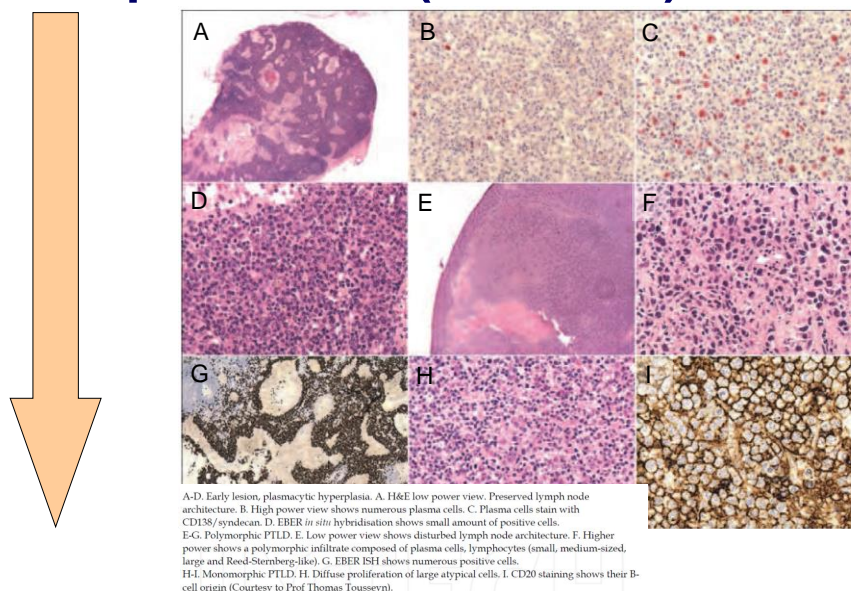
typ IV klasický, chudý na lymfocyty (Sternbergovy buňky zmnoženy; nejhorší prognóza) (1 %).

Pacienti s Hodgkinovou n. a NF ca.

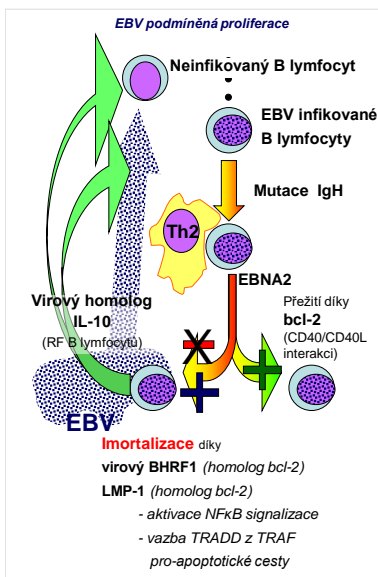
- Pozitivní HL – 69 pacientů (38%)
  - pozitivních 110 vzorků plné krve (17%) a 30 vzorků plazmy (4,8%)
  - medián pozitivity v plné krvi 3,45 kopie (rozmezí 0,11 - 721)
  - medián pozitivity v plazmě 5 400 kopií/ml (rozmezí 600 - 126 600); po normalizaci na 10 000 g.e medián 2 500 (rozmezí 3 - 52 162)

EBV asociovaná potransplantační proliferace (EBV-LPD)

Etiopatogeneze a klasifikace EBV-LPD

World Health Organization Classification of Post-transplant Lymphoproliferative Disorder (PTLD)

Category	Subtype
Early lesions	Plasmacytic hyperplasia Infectious mononucleosis-like lesion
Polymorphic PTL D Monomorphic PTL D (classify according to lymphoma they resemble)	B-cell neoplasms – Diffuse large B-cell lymphoma – Burkitt lymphoma – Plasma cell myeloma – Plasmacytoma-like lesion – Other ^a
Classical Hodgkin lymphoma-like PTL D	T-cell neoplasms – Peripheral T-cell lymphoma NOS – Hepatosplenic T-cell lymphoma – Other
	cT1-2 gr 3 cT3-4

<http://www.cancer-network.com/oncology-journal/lymphoma-risk-and-response-after-solid-organ-transplant>

Příznaky různě závažné poly-, oligo- až monoklonální proliferace.

Mononukleosa-like syndrom

Horečka, bolest v krku, myalgie, tonzilární hypertrofie a krční lymfadenopatie, hepatopatie

Tumorózní forma

Sekundární symptomy přítomnosti zvětšení lymfatické tkáně : bolest, obstrukce, perforace, GI krvácení, respiratory distress, etc.

Diseminovaná choroba

Proliferace B buněk v krvi a kostní dřeni, vysoké horečky a/nebo multiorganové selhávání

EBV-LPD Incidence a rizikové faktory

Risk Factor	Degree of Risk	Study Reference(s)
EBV seronegativity pretransplant	24 × average risk	11–13
Younger age at transplantation	4–8 × adult risk	1,11
Type of immune suppression		
– Tacrolimus	2–5 × risk with cyclosporine	1,16,17
– OKT3 and/or ATG	3–4 × risk without these drugs	1
Type of organ transplant		9
Kidney	1%–3% of all transplant patients	
Liver	1%–3% of all transplant patients	
Heart	1%–6% of all transplant patients	
Heart-lung	2%–6% of all transplant patients	
Lung	4%–10% of all transplant patients	
Small bowel	20% of all transplant patients	
Time from transplant < 1 year	5–10 × risk at > 1 year	1
De novo CMV infection: CMV-positive recipient of a CMV-positive organ	4–6 × risk of CMV-negative recipient	21

ATG = anti-thymocyte globulin; CMV = cytomegalovirus; EBV = Epstein-Barr virus; OKT3 = muromonab-CD3 (Orthoclone OKT3); PTL D = post-transplant lymphoproliferative disorder.

**U alogenní HSCT
udávaná incidence
2-25%.**

- Kumulativní intenzita imunosupresivní terapie
- Použití anti-T lymfocytárních protilátek v přípravě a/nebo potransplantační péči
- T-cell depletovaný štěp
- Intenzivní terapie GvHD
- Aktivace zpravidla kolem D+60

Diagnóza EBV-LPD

Diagnóza neoplastických forem EBV-LPD by měla splňovat alespoň 2 z následujících kritérií:

- Změna či zničení buněčné struktury tkáně lymfoproliferativním procesem
- Přítomnost monoklonální, či oligoklonální proliferace prokázané buněčnými a/nebo virovými markery
- Průkaz EBV infekce v mnoha buňkách (např. DNA, RNA, protein...)

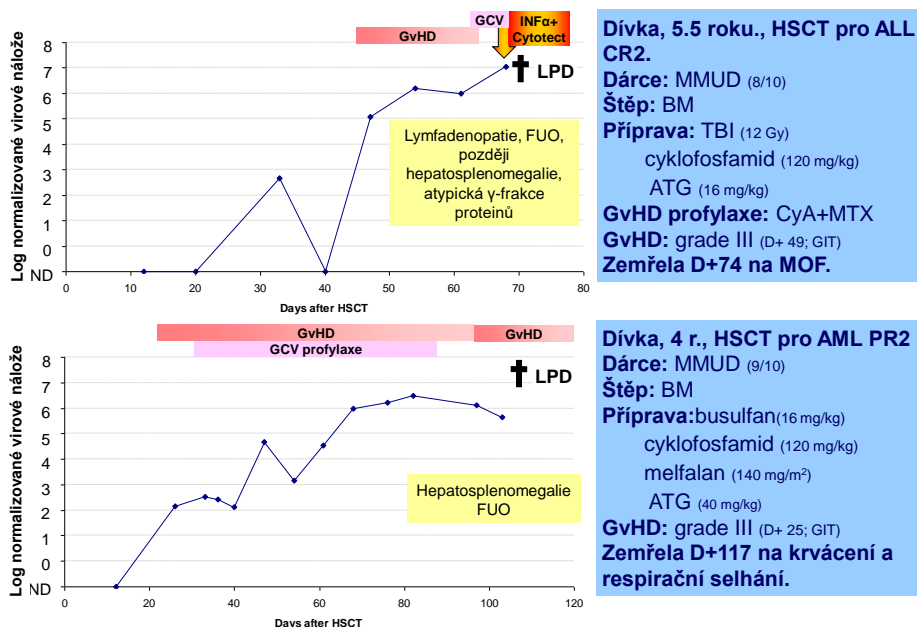
Pouhá detekce EBV DNA v krvi není dostačující.

Dle definice EBMT IDWP, 2007

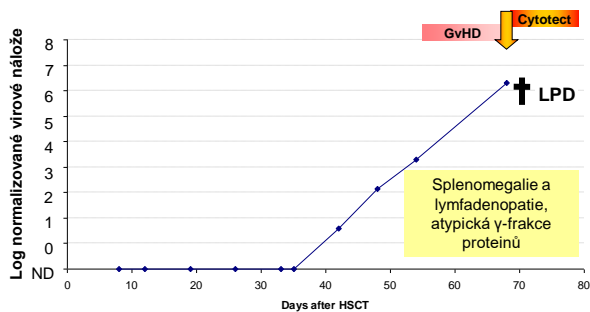
- Klinické příznaky
- Zobrazovací metody
- Imunologie (Flow cytometry, hladiny Ig, klonalita)
- Histologie N.L. (s detekcí přítomnosti EBV)
- Přímá detekce viru
  - EBV nálož (založená především na detekci NK)
    - Typ vzorku: plasma, plná krev, MNC
    - Různá metodika PCR – nejvíce kvantitativní real-time PCR

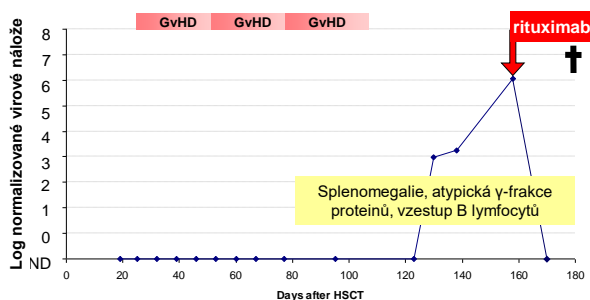
Retrospektivně testování pacientů

Retrospektivně testování pacientů

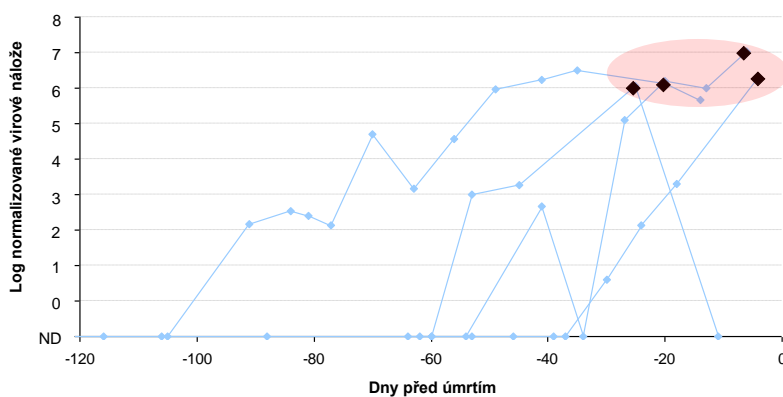

Chlapec, 5 r., HSCT pro JMML
 Dárce: MUD
 Štěp: BM
 Příprava: busulfan (18 mg/kg)
 cyklofosfamid (120 mg/kg)
 ATG (16 mg/kg)
 GvHD prophylaxe: CyA+MTX
 GvHD: grade II (D+ 56; GIT)
 Zemřel D+72 na MOF.

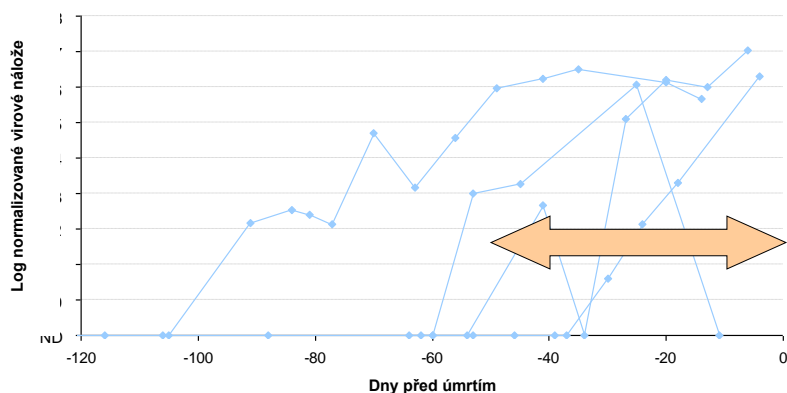
Chlapec, 11 r., HSCT pro AML
 CR2.
 Dárce: MUD
 Štěp: BM
 Příprava: busulfan (16 mg/kg)
 cyklofosfamid (120 mg/kg)
 melphalan (140 mg/m²)
 ATG (40 mg/kg)
 GvHD: grade III-IV (D+ 23; GIT)
 Zemřela D+182 na MOF.

Retrospektivně testování pacientů

Maximum detekované kvantity byl mezi
 1.16×10^6 and 1.17×10^7 NVCs.

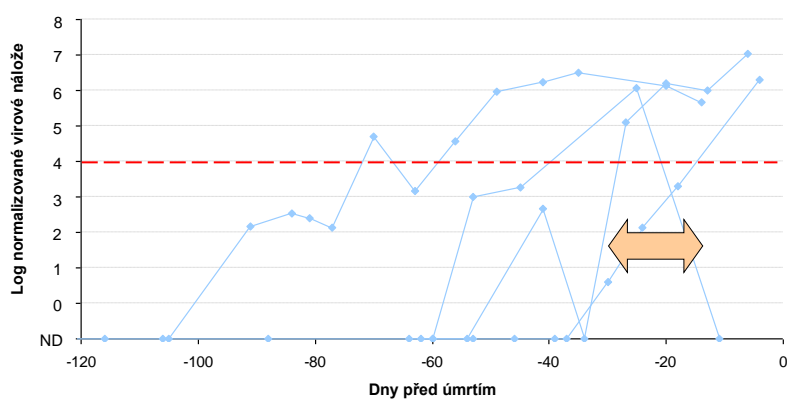
Retrospektivně testování pacienti

Detekce předcházela úmrtí s mediánem 47 dnů (-91 to -30)

Detekce předcházela klinické známky EBV-LPD s mediánem 35 dní (-77 to -24)

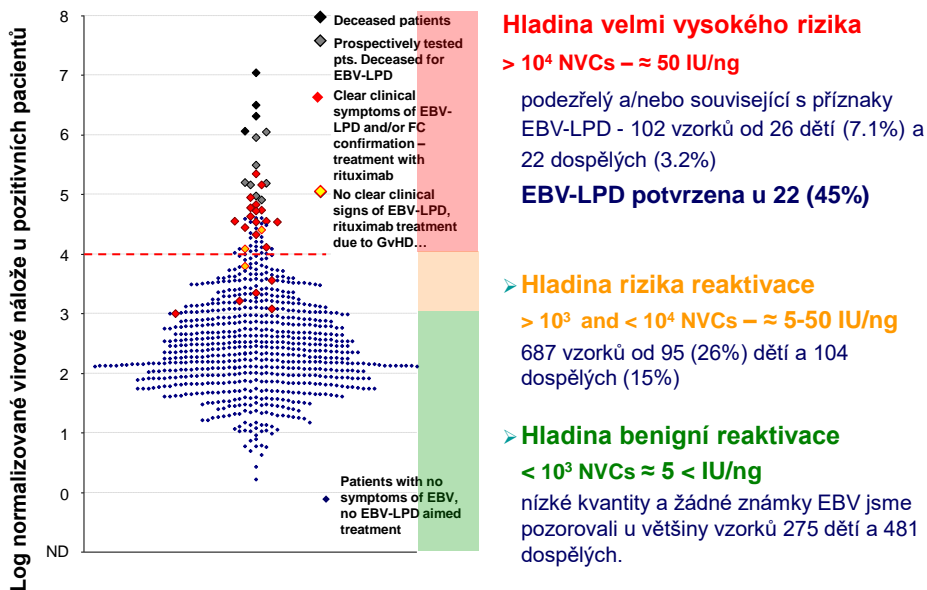
Retrospektivně testování pacienti

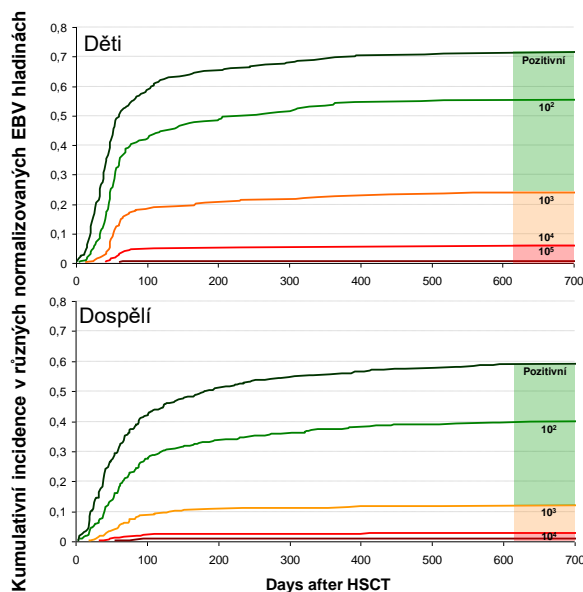
Jako hranice suspekce EBV-LPD byla stanovena kvantita 10^4 NVCs.

Kvantita $> 10^4$ NVCs předcházela klinické známky EBV-LPD s mediánem 14 dnů (- 56 až 2)

Prospektivně testování – maximální kvantity EBV

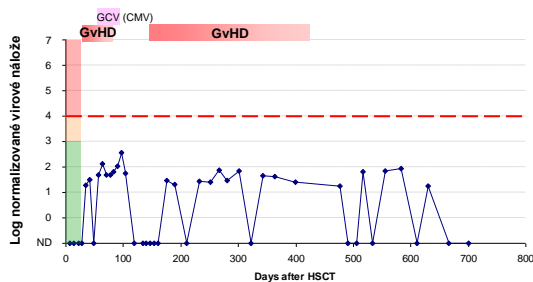

Incidence v čase po HSCT

Na každé hladině pozitivita je EBV detekováno častěji u dětských pacientů
 $p < 0.007$

Benigní hladina reaktivace

Chlapec, 13 let, HSCT pro MDS-RAEB

Dárce: MMUD (8/10)

Štěp: PBSC

Příprava: busulfan (16 mg/kg)

cyclofosfamid (120 mg/kg)

melfalan (140 mg/m²)

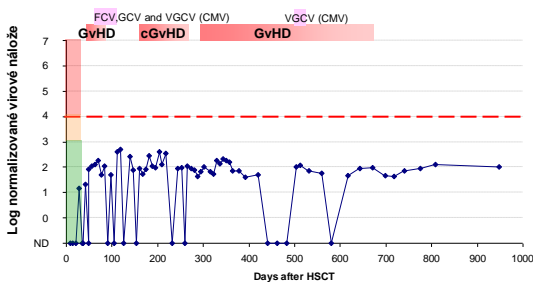
ATG (40 mg/kg)

GvHD profylaxe: CyA+MTX

GvHD: grade II (D+28;GIT)

Další: BKV-HC(D+40), CMV(D+55)

Výsledek: žije, žádné klin. problémy

Dívka, 13 let, HSCT pro SAA

Dárce: MMUD (9/10)

Štěp: BM

Příprava: TBI (5,4 Gy)

cyclofosfamid (200 mg/kg)

ATG (40 mg/kg)

GvHD profylaxe: CyA+MTX

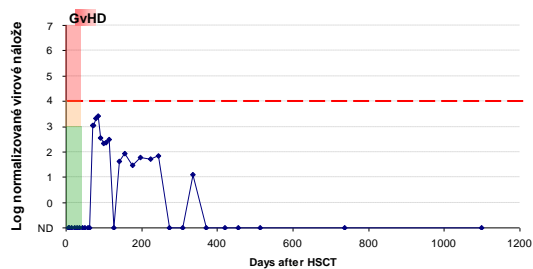
GvHD: grade II (D+40;GIT)

Další: CMV(D+46), plicní afekce neznámé

etiologie, steroidní DM

Výsledek: žije, žádné klin. problémy

Riziková hladina reaktivace

Chlapec, 6,5 r., HSCT pro ALL

Dárce: RD (10/10)

Štěp: BM

Příprava: TBI (12 Gy)

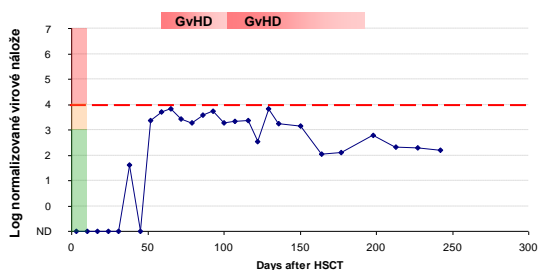
etoposide (60 mg/kg)

ATG (40 mg/kg)

GvHD profylaxe: CyA+MTX

GvHD: grade II (D+42;GIT+skin)

Výsledek: žije, žádné klin. problémy

Chlapec, 15 let, HSCT pro BAL

Dárce: MMUD (9/10)

Štěp: PBSC

Příprava: TBI (12 Gy)

etoposide (60 mg/kg)

ATG (40 mg/kg)

GvHD profylaxe: CyA+MTX

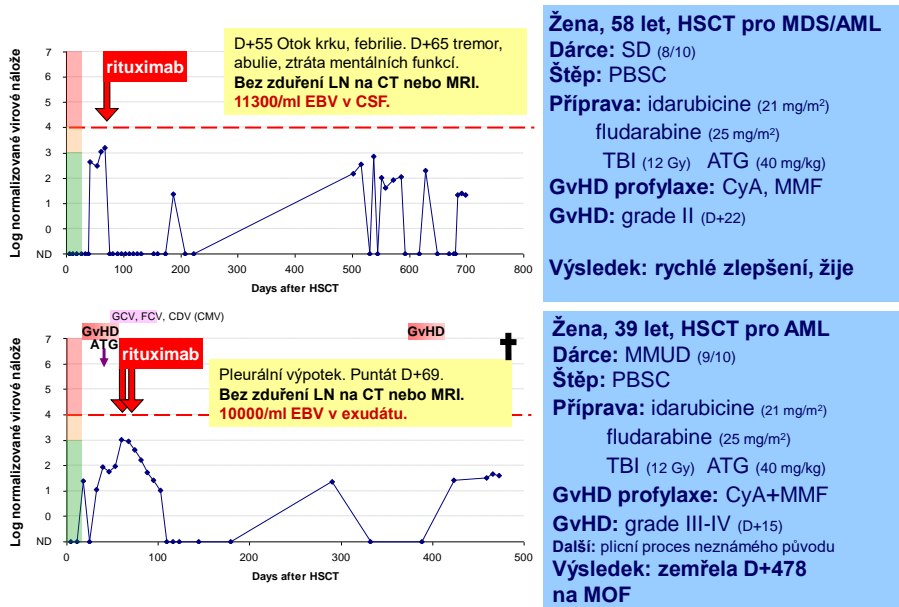
GvHD: grade I (D+66)

Další: plicní mykóza

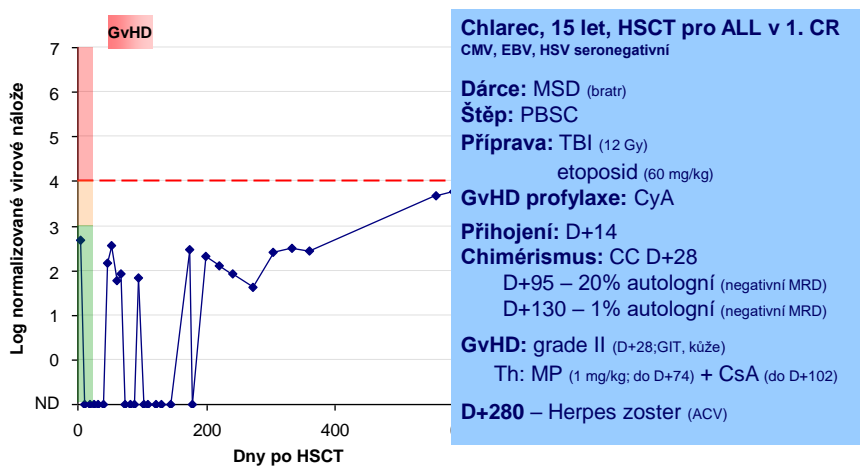
Výsledek: žije, žádné klin. problémy

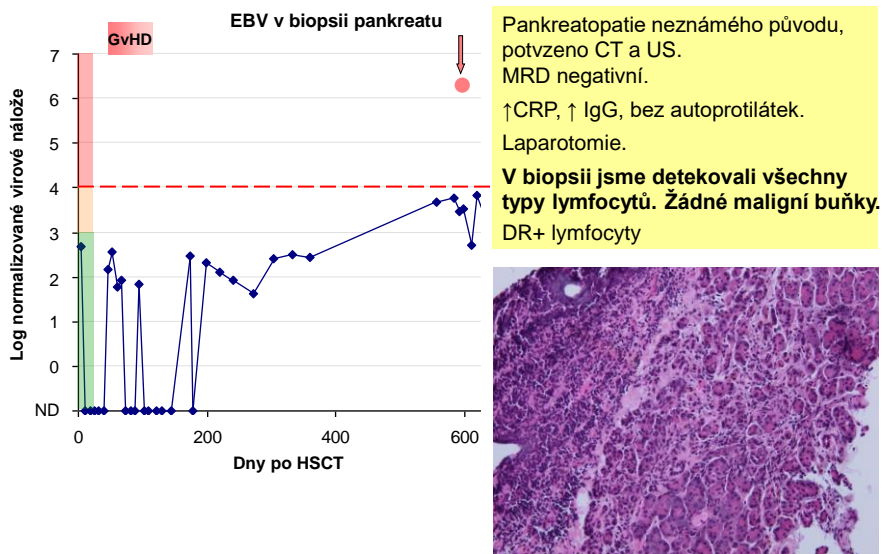
Lokalizovaná EBV-LPD

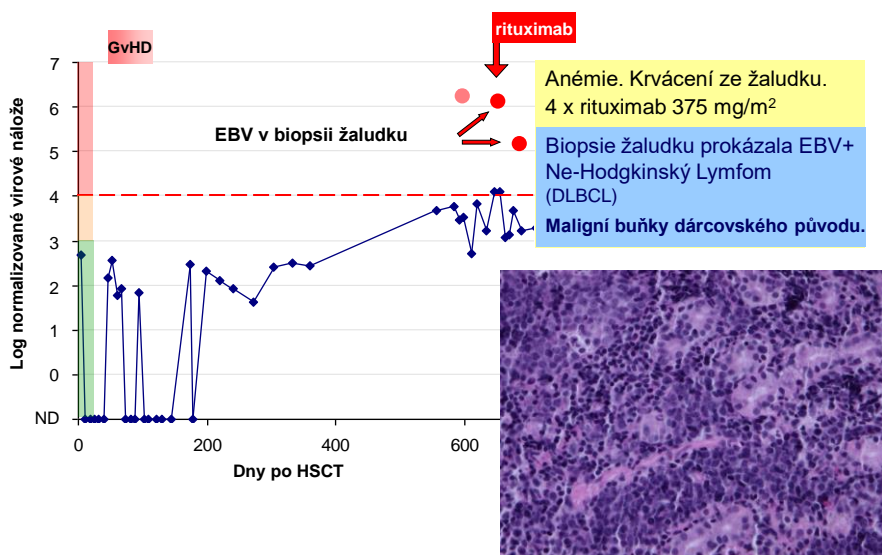
Pacient 2 Lokalizovaná EBV-LPD (NHL)

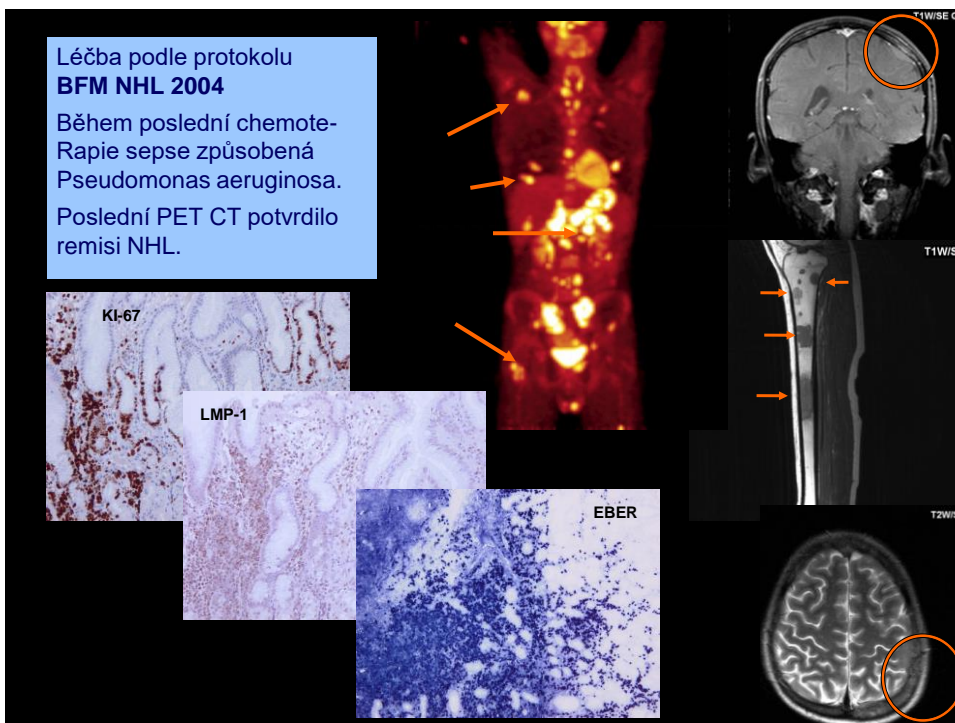

Pacient 2 **Lokalizovaná EBV-LPD (NHL)**

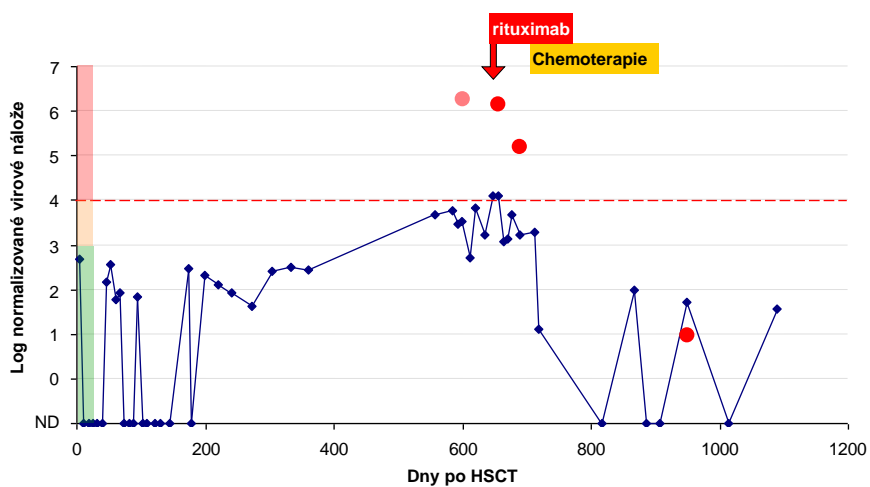

Pacient 2 **Lokalizovaná EBV-LPD (NHL)**

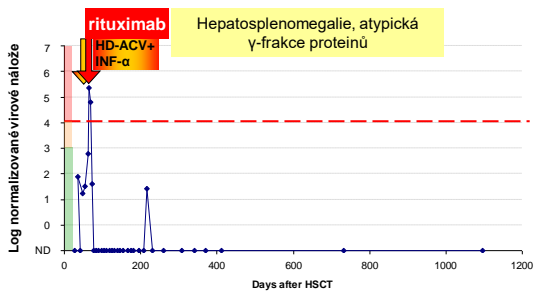

Pacient 2 **Lokalizovaná EBV-LPD (NHL)**

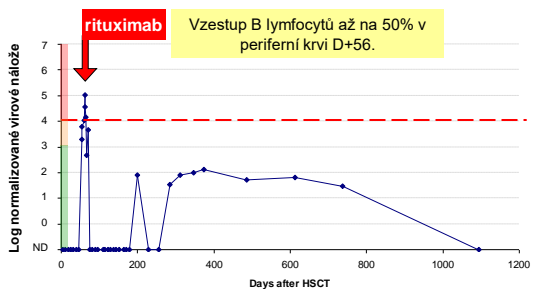

Pacient zůstává v remisi
 ALL a NHL.

Generalizovaná EBV-LPD

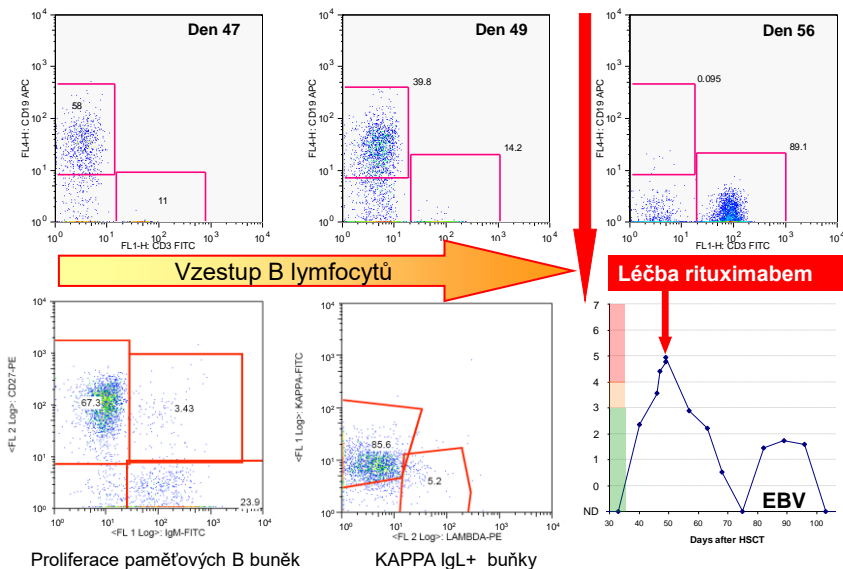

Chapec, 3,3 r., HSCT pro MPS I
 Dárce: MMUD (5/6)
 Štěp: CB
 Příprava: busulfan (24.5 mg/kg)
 cyklofosfamid (200 mg/kg)
 ATG (40 mg/kg)
 GvHD profylaxe: CyA, MP
 GvHD: grade II (D+49; GIT)
 rituximab den D+69
 Výsledek: žije, bez klin. problémů

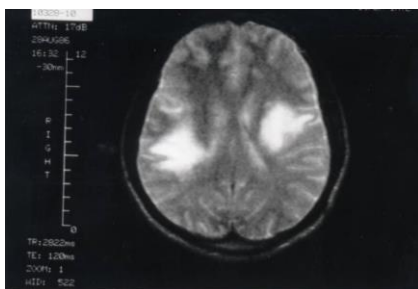
Chlapec, 4,4 r., HSCT pro WAS
 Dárce: MUD
 Štěp: BM
 Příprava: busulfan (15.3 mg/kg)
 cyklofosfamid (200 mg/kg)
 ATG (40 mg/kg)
 GvHD profylaxe: CyA, MTX
 GvHD: grade II (D+54; GIT)
 rituximab den D+56.
 Výsledek: žije, bez klin. problémů

Potvrzení EBV-LPD průtokovou cytometrií

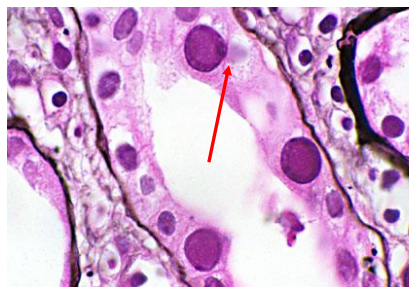

Polyomaviry

- malé viry s cirkulární ds DNA
- průměr kapsidy 42-45 nm, genom: 5 kbp
- přenos fekálně-orální cestou
- **JC virus** – progresivní multifokální leukoencefalopatie PML
- **BK virus** – hemoragická cystitis, nefropatie (odhojení „štěpu“ ledvin)
- **WUV a KIV** – polyomaviry detekované u respiračních infekcí
- **MCV** – Merzel cell carcinoma virus – virus způsobuje vzácný ca. Kůže
- Následně detekovány na kůži lidské polyomaviry (HPyV 6-10)
- Případná možnost terapie **cidofovirem**

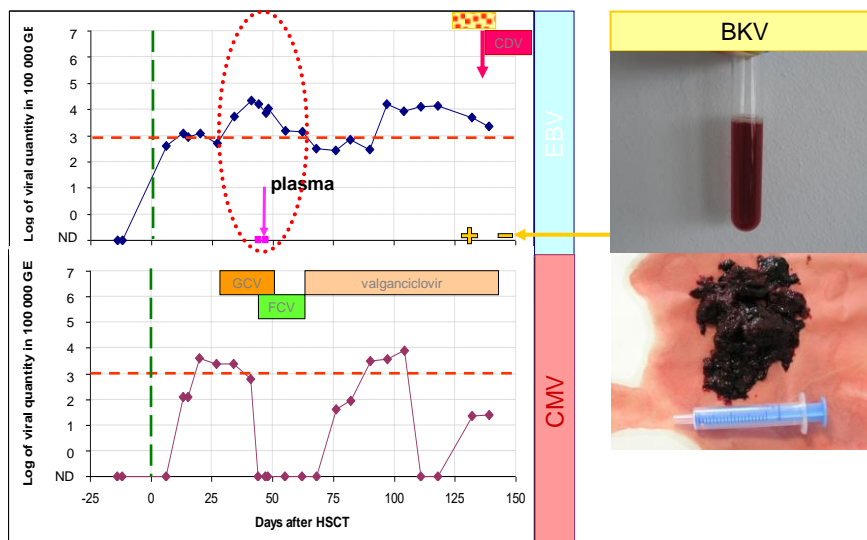
Fields - Virology

www3.us.elsevierhealth.com/ajkd/atlas/37/1/atlas02.htm.

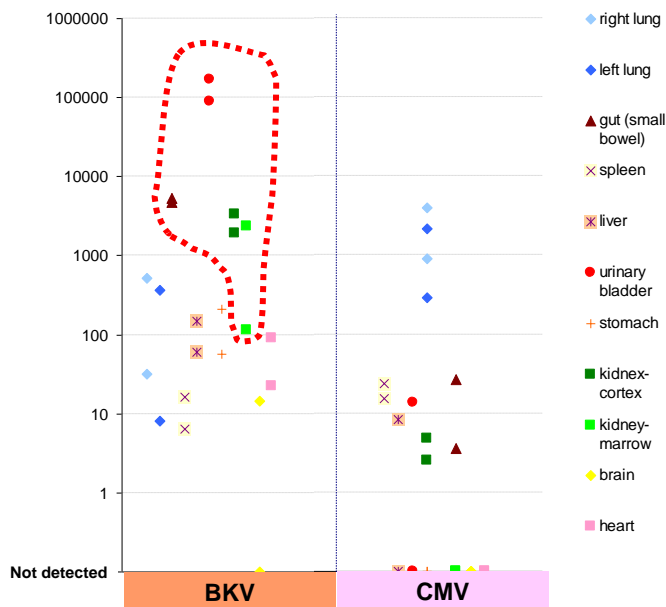
Copyright © 2001 by the National Kidney Foundation

Pacient 3 BKV – hemoragická cystitis

Věk při Tx.:18 let, Fanconiho anemie, MUD 9/10, BM, aGvHD grade I.

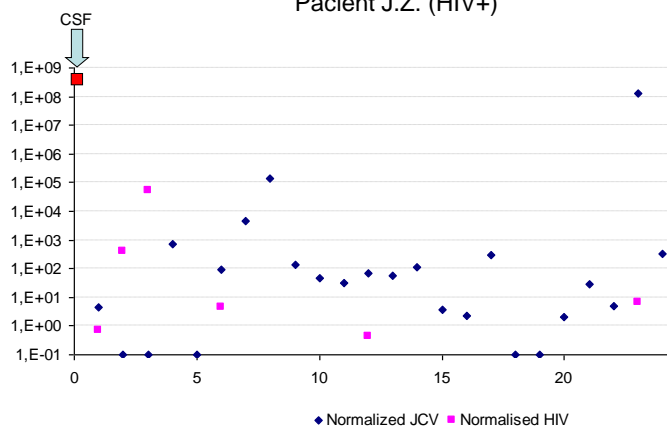
Virové nálož normalizovaná na 10 000 g.e. tkáň tkáňová specifická

Pacient 4

JCV

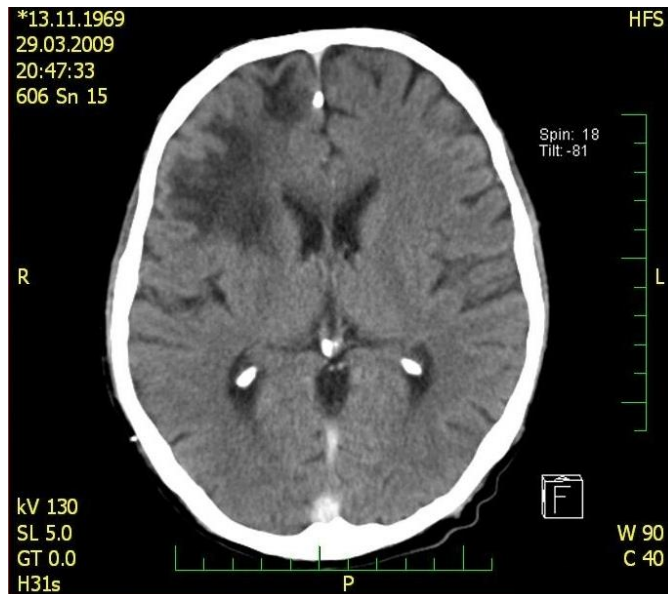
Pacient J.Z. (HIV+)

- 1 Colon
- 2 Lung Left Upper Lobe
- 3 Myocard
- 4 Testis
- 5 Kidney - Left Cortex
- 6 Kidney - Right Medulla
- 7 Stomach
- 8 Thyroid gland
- 9 Lung Left Lower Lobe
- 10 Lung Right Upper Lobe
- 11 Kidney - Right Cortex
- 12 Liver
- 13 Lung Right Middle Lobe
- 14 Duodenum
- 15 Jejunum
- 16 Spleen
- 17 Urinary Bladder
- 18 Ileum
- 19 Suprarenal gland - Right
- 20 Pancreas
- 21 Suprarenal gland - Left
- 22 Lung Right Lower Lobe
- 23 Brain
- 24 Kidney - Left Medulla

Pacient 4

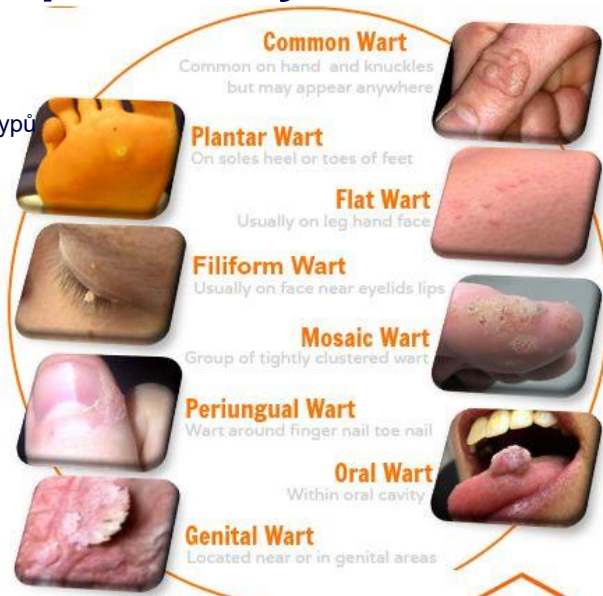
JCV

40 let starý HIV+ pacient zemřelý na PML.

Papilomaviry

- ds DNA virus
- Délka genomu
- délka DNA
- více jak 100 různých sérotypů
- původci – bradavic
  - Condylomata accuminata
  - Epiteliální karcinomy
    - Čípku
    - Hrtanu
    - Penisu ...
- genitální bradavice asi 30 typů
- většina lidí se nakazí v prvních 2-3 letech sex. aktivity (2/3 v průběhu prvních 3 měsíců)

<http://www.healthyeatingandyou.com/wp-content/uploads/2016/02/types-of-warts.jpg>

Papilomaviry

HPV-LR

6, 11, 40, 42, 43, 44, 54, 61, 70, 72 a 82
(*condylomata accuminata*, ca.)

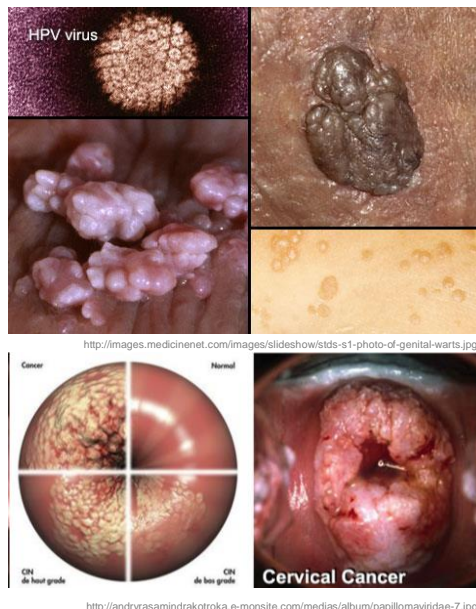
• 2-8 měsíců po nakažení vede u 50% infikovaných žen k lézi

- neonkogenní
- věk výskytu kolem 25 let

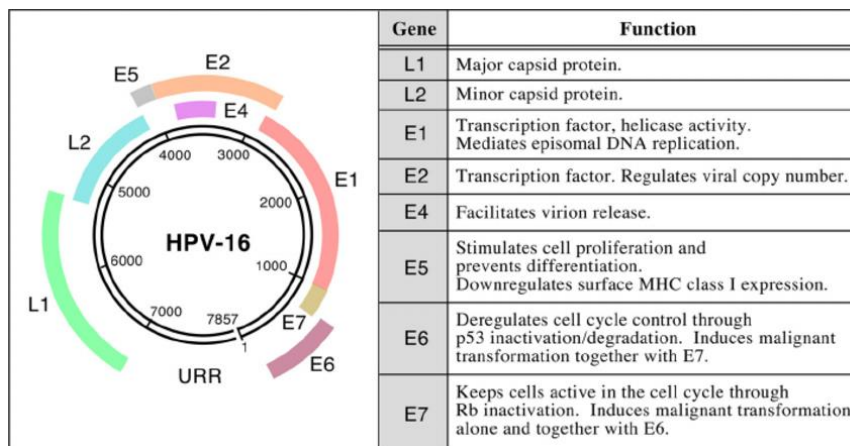
HPV-HR

vysoce rizikové: 16, 18, 31, 33, 35, 39, 45, 51, 52, 56 a 86

- unifokální léze (CIN 1–3 a ca.)
- přenos sexuálním kontaktem
- specifická imunita má vysokou protektivitu
- věk výskytu: 35 let (CIN 3) a 45 let (ca.)
- CIN 3 po 18M-5 letech
- 80–90 % žen eliminuje virus spontánně během 8–16 měsíců
- z 10–20 %, které virus nevyeliminují:
  - 20 % vyvine CIN 3 během 5 let
  - 5 % vyvine karcinom do 15–20 let (u žen s pravidelným screening, jenom 1 % dojde do stadia ca.)

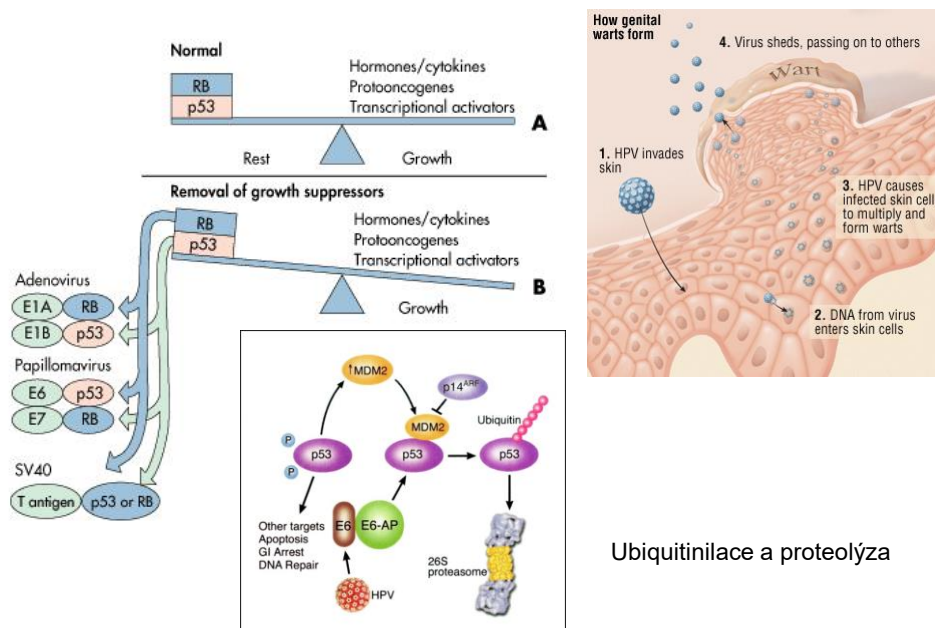
Papilomaviry – genom

https://www.researchgate.net/profile/Angelika_Riemer/publication/45113419/figure/fig/1/AS:307360830254856@1450291964254/FIGURE-1-HPV-16-genome-and-transforming-activity-of-E6-and-E7-The-left-panel-shows-the.png

Papilomaviry – onkogenní potenciál

HPV 16 a 18

Způsobuje až:

- 70% karcinomů děl. čípku
- 80% ca. konečníku
- 60% ca. vaginy
- 40% ca. vulvy
- 90% genitálních bradavic

- HPV je nejčastěji přenášená STDu heterosex. dospělých (> 80% amerických žen získalo alespoň 1 typ HPV do věku 50-ti let)
- 529,000 nových případů ca. Čípku a 275000 úmrtí/rok

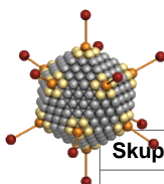
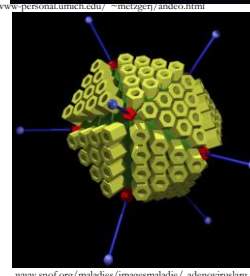
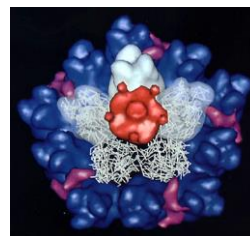
• VAKCINACE!!!

HPV vaccines: Gardasil(Silgard)
Cervarix

Adenoviry

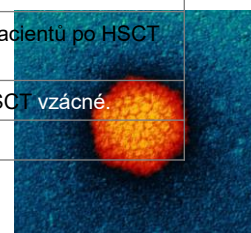
- neobalené ds DNA viry
ikosahedrální struktura 70-75 nm
genom: 35 kbp
podle homologie – 7 subgenů A-G
podle antigenní specifity – přes 50 sérotypů
- **Akutní faryngitis, Faryngokonjunktivitida, Akutní respirační infekce, Pneumonie, Akutní hemoragické cystitidy, Keratokonjunktivitida, Pertussis-like sy., Hepatitis, Gastroenteritis, Meningoencefalitida, Myokarditida**
- Persistenceence u BMT, pacientů s imunodeficitou či imunosupresí – v kolon, v močovém traktu

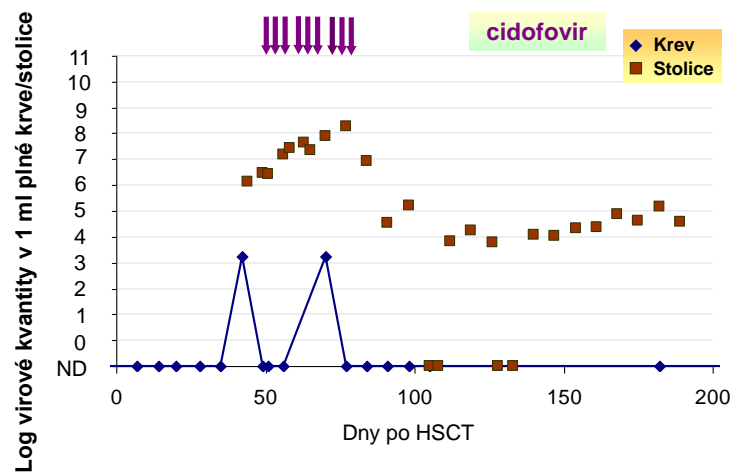
Sérotypy

Skupina	Sérotypy	Lokalizace infekce
A	12, 18, 31	Respirační, močové, GIT infekce a CNS infekce; u pacientů po HSCT vzácné.
B	3, 7, 11, 14, 16, 21, 34, 35, 50	Respirační, oční, močové, GIT infekce a CNS infekce.
C	1, 2, 5, 6	Respirační, močové a GIT infekce – také hepatitidy.
D	8-10, 13, 15, 17, 19, 20, 22-30, 32, 33, 36-39, 42-49, 51	Oční, GIT infekce a a CNS infekce; u pacientů po HSCT vzácné.
E	4	Oční a respirační infekce; u pacientů po HSCT vzácné.
F	41	GIT infekce; u pacientů po HSCT vzácné.
G	52	GIT infekce.

Rozdělení adenovirových infekcí do skupin (upraveno dle Fields Virology 5th edition, Kapitola 63).

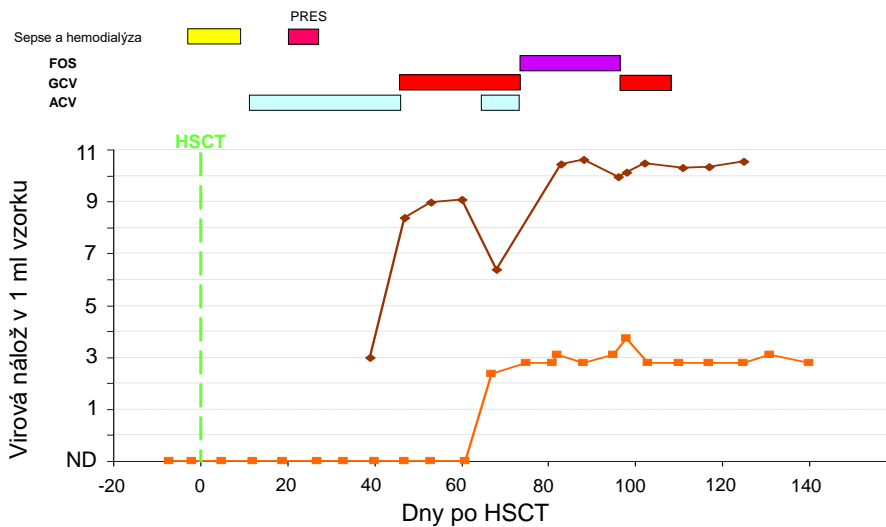

Pacient 5

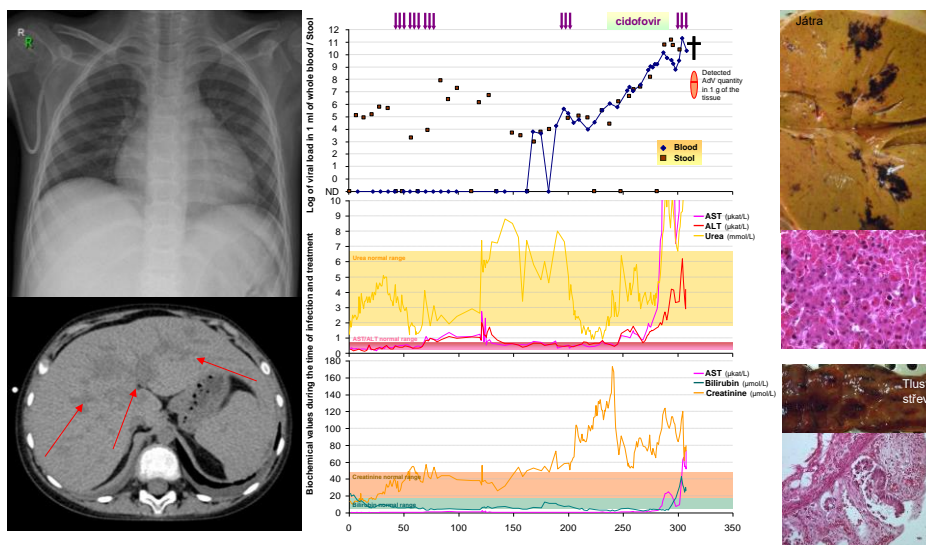

Dívka Věk při HSCT: 1 rok Dg.: ALL v CR2 Štěp: CB (5/6)
 Příprava: busulfan, cyklofosfamid, melfalan a ATG Přihojení D+25.
 GvHD grade II (GIT1, kůže 3) léčená kortikoidy.
 Kompletní chiméra ode D+14.

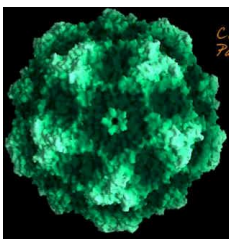
Pacient 6

Pacient 7

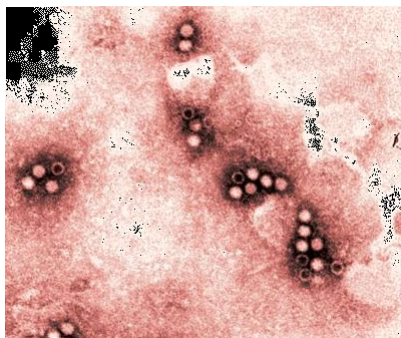

Parvovirus B19

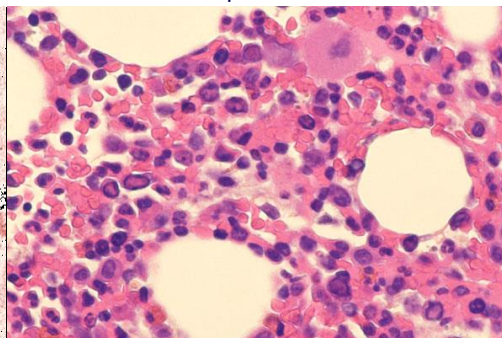

<http://fa.sannce.edu.ar/biologia/virologia/images/virolo6.jpg>

- malé neobalené viry ss DNA +/-
- Průměr kapsidy 20-26 nm, genom: 5 kbp
- množení v progenitorech erytrocytů – vede k přechodné zástavě tvorby erytrocytů a tak v určitých stavech (např. při dědičných poruchách erytropoézy) k různé těžké anémii
- Např. aplastické dřeně, aplastická krize, teratogenita-hydrop foetalis...
- **Pátá exantémová nemoc** – viz přednáška

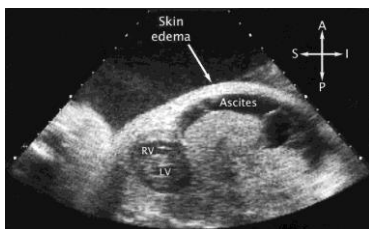

<http://www.wadsworth.org/databank/hircz/grady2.gif>

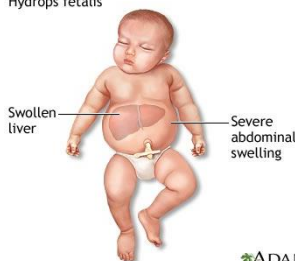
<http://www.yamagiku.co.jp/pathology/image/210/1.jpg>

Parvovirus B19

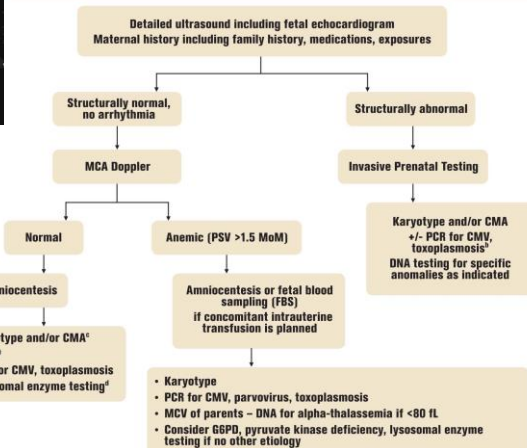
<http://www.parafoetalmedicine.com/wp-content/uploads/2014/01/nonimmune-hydrops-fetalis.jpg>

Hydrops fetalis

<http://www.abbeyardim.com/wp-content/uploads/non-immune-hydrops-fetalis.jpg>

Work-up of nonimmune hydrops fetalis*

Source: SMFM. Nonimmune hydrops fetalis. *Am J Obstet Gynecol*. 2015.

*Assuming negative antibody screen and normal indirect Coombs to rule out alloimmunization; *CMV/toxo testing if fetal anomalies suggestive of infection;

†Either amniocentesis or FBS; †Available in some laboratories.

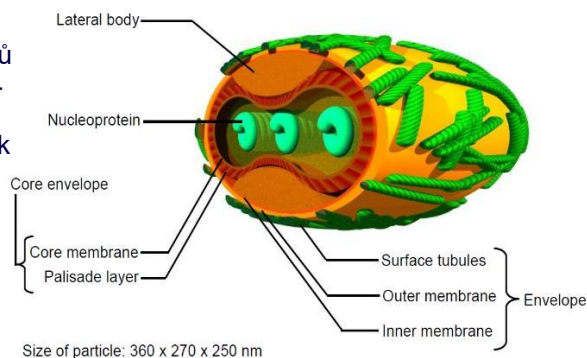
Abbreviations: CMA, chromosomal microarray; CMV, cytomegalovirus; G6PD, glucose-6-phosphate dehydrogenase deficiency; PCR, polymerase chain reaction; PSV, peak systolic velocity; MCV, mean corpuscular volume.

http://images.alfresco.advanstar.com/alfresco_images/HealthCare/2015/02/10/d21bd24-656-4a92-903f-f2a7c4c1188/OBGYN0215_026_1.jpg

Poxviry

- Komplexní struktura (symetrie)
- Lineární ds DNA
- Genom 130–375 kb kóduje přibližně 250 genů (více jak 100 polypeptidů-často imunogenních)
- Obalené, ale rezistentní k inaktivaci
- Replikace v cytoplasmě
- Vysoce druhově specifické
- Dnes ke konstrukci genových vektorů
- Lidská patologie je asociována se 4 rody:
  - Orthopoxvirus
  - Parapoxvirus
  - Yatapoxvirus
  - Molluscipoxvirus

Cut-away structure of a Poxvirus (e.g. Vaccinia)

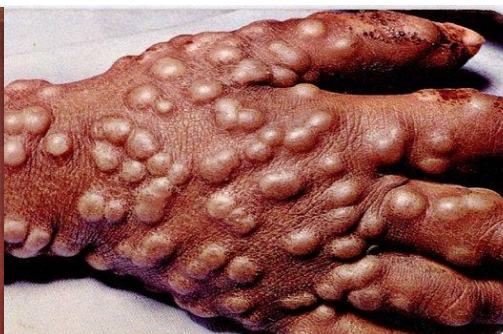
<http://cronodon.com/BioTech/Poxvirus.html>

Orthopoxvirus

- Virus pravých neštovic
  - Variola major (mortalita 20%), variola minor (mortalita 1-2%)
  - Eradikován (poslední diagnostikován v roce 1977)
  - Všechny eflorescence ve stejném stádiu vývoje
  - Primární replikace v dýchacích cestách
- Virus Vaccinie (použit k eradikaci pravých neštovic)
- Virus kravských neštovic
(první vakcinace proti pravým neštovicím – Edward Jenner – 1796)

<http://www.smithsonianmag.com/ist/?next=/smart-news/queen-elizabeth-1-loved-live-action-role-play-0151091/>

http://www.wikihealth.com/wp-content/uploads/2014/07/rsz_smallpox.jpg

Parapoxvirus

- Zoonózy
- Lidské infekce způsobují
  - Virus bovinné papulární stomatitidy
  - Orf virus
  - Pseudocowpox virus
- Aftózní eflorescence na sliznicích, případně kůži
Klinicky se nazývají
-“farmyard pox“

Orf (Ecthyma contagiosum)

• C/P:

➢ Typically presents as a papule/nodule on the dorsal index finger.

➢ **Progression through several stages:**

- maculopapular
- targetoid
- weeping nodule
- regenerative dry stage with black dots
- papillomatosis
- regression with a dry crust

➢ **Other Findings;** Ascending **lymphangitis**, **lymphadenopathy**, **malaise**, and **fever** may occur.

➢ Bacterial **superinfection** may occur.

➢ **Erythema multiforme** occasionally occurs **10 to 14 ds.** later

<http://www.slideshare.net/HimaFarag/viral-diseases-of-the-skin-other>

Yatapoxvirus

- Yaba monkey pox virus
  - Onkogenní virus – histiocytomy (nádory z makrofágů) u lidí a opic (např. *Macaca fascicularis*)
  - Vyskytuje se u řeky Niger

https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/9/9f/Macaca_fascicularis.jpg

https://en.wikipedia.org/wiki/Monkeypox_virus#/media/File:Monkeypox.gif

Molluscipoxvirus

- Molluscum contagiosum
  - virová infekce kůže, vzácněji sliznicových membrán
  - charakteristická tvorbou bradavičnatých útvarů
  - infekce lidí, primátů a klokanů
- přenos kontaktem
- 4 typy
- Často pohlavní přenos (MCV 1,2)
- Inkubační doba až měsíce

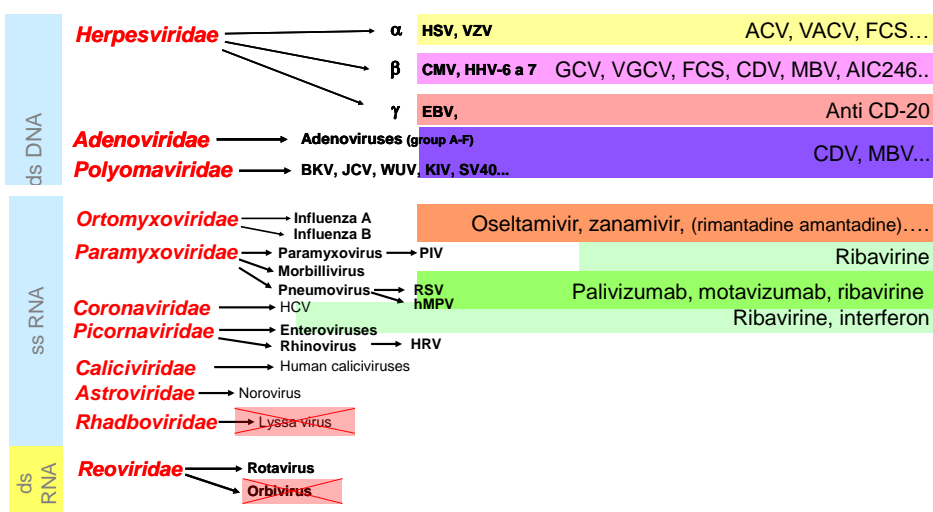
<http://www.dermapics.com/molluscum%20contagiosum.html>

<http://www.molluscumrx.com/molluscum-contagiosum-pictures/>

Terapeutické možnosti virostatik a specifických protilátek

více či méně specifické pro určité virové skupiny :

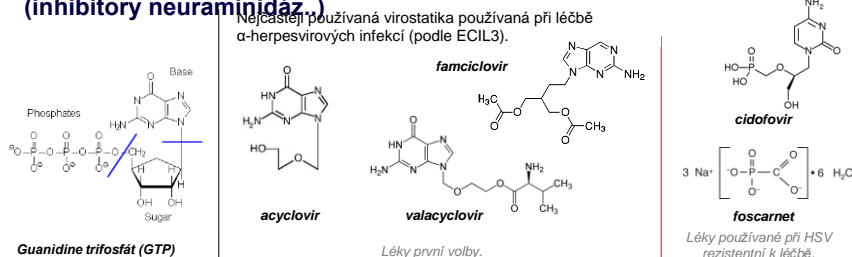

Způsob účinku protivirotických léků

Virostatika

zpravidla analogy buněčných nukleotidů blokující (více méně specificky) virovou polymerázu (acyklovir, ganciklovir, cidofovir...), nebo látky přímo blokující virovou polymerázu bez podobnosti nukleotidům (např. foscarnet) nebo látky blokující virové proteiny (inhibitory neuraminidáz.)

Protilátky s protivirotickým účinkem

Neutralizující protilátky proti některým proteinům důležitým v patogenezi virového onemocnění (F protein u RSV) nebo zaměřené proti cílovým buňkám viru (anti-CD20 u EBV).

Anti CD-20

Dávkování nejčastějších protivirotických léků

- **acyklovir** (HSV, VZV)
  - **Profylaktické podávání** – 500 mg/m²/dávku v KI na 60 minut 2xdenně s maximem 750 mg/dávku
  - **Terapeutické podávání** – po dobu 7–10 dní 250 mg/m²/dávku v KI na 60 minut a 8 hod. s maximem 500 mg/dávku (resp. 10-15 mg/kg/dávku)
- **ganciklovir** (CMV, HHV-6, HHV-7)
  - **Terapeutické podávání** – po dobu alespoň 3 týdnů 2 týdny 5 mg/kg/dávku v KI na 60 min a 12 hod. 2 týdny, následně 5 mg/kg/dávku v KI na 60 min/ den
- **foscarnet** (CMV, HHV-6, HHV-7, HSV, VZV)
  - **Terapeutické podávání** - po dobu 3 týdnů 60 mg/kg/dávku v KI na 60 min (nebo i.v.) a 12 hod. 1- 2 týdny, následně 90 mg/kg/dávku v KI na 60 min (nebo i.v.) a 24 hodin
- **cidofovir** (CMV, HHV-6, HHV-7, HSV, VZV, adenoviry, BKV, ...)
- **oseltamivir** (Influenza)
  - **Profylaktické podávání** - 30-60 mg u dětí mladších 12 let dle váhy (pod 15 kg - 30 mg, 15 až 23 kg - 45 mg, 23 až 40 kg – 60 mg), u pacientů starších než 13 let a těžších než 40 kg pak 75 mg po dobu alespoň 10 dní.
  - **Terapeutické podávání** - alespoň 10 dní u dětí i dospělých; dvojnásobek profylaktické dávky - u dospělých 75 mg 2x denně, ve velmi závažných případech pak 150 mg 2x denně.

Nežádoucí účinky nejčastějších protivirových léků

- **Acyklovir/valaciklovir**
  - **NÚ zpravidla reverzibilní**, obvykle u pacientů s hepatopatií.
  - vzácně poruchy krvetvorby a lymfatického systému (anémie, leukopenie, trombocytopenie), hepatitida, případně nefrotoxicita.
- **Ganciklovir/valganciklovir**
  - **myelosupresivní účinky** (neutropenie (25–40 %), trombocytopenie (9-20 %)
  - nauzea, zvracení a průjem, vzestup JT; zmatenost a křeče; renální insuficience (vzácně u pacientů po transplantaci srdce); zcela vzácně exantém či eosinofilie
- **Foscarnet**
  - **Nefrotoxicita** - vzácně akutní renální (urémie a polyurie), případně metabolická acidóza a diabetes insipidus
  - Zvýšení JT, LDH, ALP a amylázy; často nauzea, zvracení a průjem, rash (exantém), třes, svalová slabost a vzestup tělesné teploty, trombocytopenie, hypokalémie, hypomagnezémie, hypo- nebo hyperfosfátémie, **hypokalcémie** (krátce po infuzi případně tonicko-klonické křeče) - zvýšené riziko poškození CNS a podávání Ciprofloxacinu
  - bolesti hlavy, únava, parestézie, třes, ataxie, neuropatie, hypestézie, stavy zmatenosti, deprese, psychóza, agresivní reakce; změny na EKG, hyperhypotenze, vzácně i komorové arytmie
  - Při podání koncentrovaných roztoků (nad 12 mg/ml) do periferní žíly se často objevuje flebitida (tromboflebitida).

Nežádoucí účinky nejčastějších protivirových léků

- **Cidofovir**
  - **nefrotoxicita** – proteinurií, zvýšení kreatininu; akutní i s odstupem;
  - dobrá hydratace, případně probenecid
  - potenciálně až **chronickému renálnímu selhání** s dialýzou
  - další běžnější neutropenie, bolesti hlavy, nauzea, zvracení, alopecie, vyrážka, slabost a horečka. Je popsána také okulární toxicita.
- **Oseltamivir**
  - nejčastěji nežádoucí účinky nauzea, zvracení a bolesti břicha
- **Ribavirin**
  - **poruchy krvetvorby, deprese, teratogenní účinky (inhalace)** Z toho původu nesmí být účinkům ribavirinu vystaveni ani muži ani ženy uvažující o početí dítěte. V případě větší kumulativní dávky pak přetrvává riziko teratogenicity ještě několik měsíců. nauzea, bolesti břicha....

http://en.cisbio.com/images/thumb/6/68/Oseltamivir_structure.jpg/550px-Oseltamivir_structure.jpg

<http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC2700000/figure/fig1/figure-1.tif>

**Zásadní pro úspěch terapie je
ale stále zásadní...**

... rekonstituce imunity!